

Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor

AGENȚIA DE DEZVOLTARE REGIONALĂ CENTRU

R A P O R T
privind implementarea Planului de activitate
pentru anul 2013

10 ianuarie, 2014

CUPRINS

ABREVIERI	3
SUMAR EXECUTIV	4
OBIECTIVUL 1:	6
PLANIFICARE STRATEGICĂ ȘI PROGRAMARE REGIONALĂ	6
1.1 Planificarea regională sectorială integrată.	6
1.2 Promovarea potențialului de dezvoltare al Regiunii de Dezvoltare Centru.	8
1.3 Susținerea administrativă a CRD Centru.	12
OBIECTIVUL 2:	14
MANAGEMENTUL PROIECTELOR REGIONALE	14
2.1 Planificarea și implementarea proiectelor de dezvoltare regională în anul 2013.	14
2.2 Monitorizarea și evaluarea proiectelor de dezvoltare regională.	18
OBIECTIVUL 3:	19
DEZVOLTAREA CAPACITĂȚILOR ACTORILOR REGIONALI	19
3.1 Consolidarea capacităților actorilor regionali în planificarea dezvoltării la nivel local și regional și implementarea proiectelor.	19
3.2 Dezvoltarea profesională continuă în domeniul dezvoltării regionale.	22
OBIECTIVUL 4:	26
COMUNICAREA ȘI TRANSPARENȚA IMPLEMENTĂRII	26
PROIECTELOR ȘI ACTIVITĂȚILOR PRIORITARE DE DEZVOLTARE REGIONALĂ	26
4.1 Asigurarea vizibilității și transparenței activităților ADR Centru.	26
4.2 Promovarea Regiunii de Dezvoltare Centru.	27
OBIECTIVUL 5:	29
COOPERAREA CU PARTENERII DE DEZVOLTARE	29
5.1 Cooperarea cu parteneri de dezvoltare (GIZ, ESRA, CIAL).	29
5.2 Dezvoltarea relațiilor de colaborare cu instituții de dezvoltare regională din UE.	30
5.3 Cooperarea cu Societatea Civilă și Instituții Academice din Republica Moldova.	32
CONCLUZII	355
Anexa 1. Devizul cheltuielilor de organizare și funcționare a Agenției de Dezvoltare Regională Centru pentru anul 2013	Ошибка! Закладка не определена.6
Anexa 2. Lista indicatorilor de progres ai ADR Centru în anul 2013.	39
Anexa 3. Raportul privind monitorizarea surselor de finanțare pentru anul 2013.	Ошибка! Закладка не определена.

ABREVIERI

ADR	Agenția de Dezvoltare Regională
APL	Administrația Publică Locală
APP	Apelul de Propuneri de Proiecte
BNS	Biroul Național de Statistică
CNCDR	Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale
CRD	Consiliul Regional pentru Dezvoltare
DGDR	Direcția Generală Dezvoltare Regională
DPCR	Direcția Politică și Cooperare Regională
DR	Dezvoltarea Regională
DRIDR	Direcția Relații cu Instituțiile de Dezvoltare Regională
DUP	Documentul Unic de Program
FNDR	Fondul Național pentru Dezvoltare Regională
GIZ	Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei
GRM	Guvernul Republicii Moldova
MDRC	Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor
MSPL	Proiectul „Modernizarea Serviciilor Publice Locale”
ODIMM	Organizația pentru Dezvoltarea Întreprinderilor Mici și Mijlocii
ONG	Organizație Non-guvernamentală
POR	Planul Operațional Regional
RDC	Regiunea de Dezvoltare Centru
SDR	Strategia de Dezvoltare Regională
SIDA	Agenția Suedeză pentru Dezvoltare Internațională
SNDR	Strategia Națională de Dezvoltare Regională
SSR	Secția Statistică Regională
UE	Uniunea Europeană

SUMAR EXECUTIV

Agencia de Dezvoltare Regională Centru (ADR Centru) este o instituție publică necomercială cu autonomie financiară, subordonată Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor (MDRC) și s-a constituit pentru asigurarea operaționalității procesului de implementare a Strategiei de Dezvoltare Regională (SDR) în Regiunea de Dezvoltare Centru (RDC). ADR Centru execută deciziile Consiliului Regional pentru Dezvoltare Centru (CRD Centru), care reunește 52 de membri, câte 4 reprezentanți din fiecare raion (13 președinți de raioane, 13 primari, 13 reprezentanți ai sectorului privat și 13 lideri de asociații obștești).

Cadrul de planificare, evaluare și implementare a politicii de dezvoltare regională îl constituie regiunea de dezvoltare.

Regiunea de Dezvoltare Centru este o unitate teritorială funcțională care are în componență 13 raioane: Anenii Noi, Călărași, Criuleni, Dubăsari, Ialoveni, Hîncești, Orhei, Nisporeni, Strășeni, Șoldănești, Telenești, Rezina, Ungheni. Regiunea are o suprafață de 10 636 km² și o populație de 1 060,8 mii de oameni (1 ianuarie 2013, BNS). Majoritatea populației locuiește în mediul rural (80,7%).

Raportul de activitate pentru anul 2013 reflectă gradul de realizare a Planului de activitate pentru anul 2013 care conține obiective și acțiuni ce contribuie la implementarea Strategiei de Dezvoltare Regională Centru și a Planului Operațional Regional (2013-2015).

ADR Centru, întru atingerea scopului și a obiectivelor strategice prevăzute în Strategia de Dezvoltare Regională Centru, pentru anul 2013 și-a propus spre realizare următoarele **obiective specifice**:

1. Elaborarea documentelor de planificare regională sectorială în domeniul managementului deșeurilor solide, aprovizionare cu apă și sanitație și eficiența energetică a clădirilor publice;
2. Promovarea potențialului de dezvoltare al Regiunii de Dezvoltare Centru;
3. Implementarea, monitorizarea și evaluarea eficientă a programelor și proiectelor de dezvoltare regională;
4. Comunicarea și transparența implementării proiectelor și activităților prioritare de dezvoltare regională;
5. Consolidarea capacităților actorilor regionali;
6. Cooperarea eficientă cu partenerii de dezvoltare.

Realizarea acestor activități de bază a fost asigurată de către personalul ADR Centru, prin conlucrarea cu Direcția Generală Dezvoltare Regională din cadrul Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor și partenerii de dezvoltare. În perioada de referință, au fost modificate statele de personal ale agenției, iar numărul angajaților a crescut de la 15 la 21.

În perioada de raportare, ADR Centru a beneficiat de asistență tehnică din partea proiectului GIZ „Modernizarea serviciilor publice locale în Republica Moldova” și a proiectului Twinning „Consolidarea capacităților de dezvoltare regională în Republica Moldova”.

Principalele rezultate ale ADR Centru obținute în realizarea politicii de dezvoltare regională pe parcursul anului 2013:

- a) În domeniul planificării strategice și programării regionale:

- Elaborate și consultate cu publicul două programe regionale sectoriale: Managementul Deșeurilor Solide și Eficiența Energetică a Clădirilor Publice;
 - Continuat procesul de elaborare a programului regional sectorial Aprovizionarea cu Apă și Canalizare;
 - Acordată asistență tehnică CR Nisporeni și CR Anenii Noi în elaborarea strategiilor de dezvoltare socio-economică etc.
- b) În promovarea potențialului de dezvoltare a regiunii:
- Organizat Forumului Regional de Investiții și Inovații (24-25 mai 2013);
 - Participare în calitate de partener la Forumul Regional Economic (Ungheni, noiembrie 2013) și Forumul Investițional "Investește în Hîncești" (octombrie 2013);
 - Co-organizator al Festivalului râului Bîc (septembrie 2013);
 - Stabilite relații de colaborare cu 5 parteneri internaționali și naționali (ADR Nord-Est (România), Euroregiunea Bug (Polonia), ONG Centrul Național de Mediu etc.) etc.
 - Organizate sesiuni de instruire și schimb de experiență (conferințe, vizite de studiu etc.) pentru actorii locali și regionali etc.
- c) În domeniul managementului proiectelor regionale:
- Lansate și implementate 10 proiecte de dezvoltare regională, inclusiv 8 proiecte finanțate din FNDR și 2 proiecte-pilot cu suportul Agenției de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ);

Tabel 1. Proiecte investiționale conform programelor de dezvoltare

Gestionarea deșeurilor menajere	– 3 proiecte;
Apă și canalizare	– 1 proiect;
Infrastructura rutieră	– 3 proiecte;
Eficiență energetică	– 1 proiect;
Atraktivitatea turistică	– 2 proiecte.

- Planificate și desfășurate cu respectarea transparenței a procedurilor de achiziții publice pentru prestarea de servicii și aprovizionarea cu bunuri în cadrul proiectelor investiționale;
 - Dezvoltate capacitățile autorităților publice locale și a prestatorilor de servicii prin organizarea de ateliere de lucru, vizite de teren, elaborarea de studii de referință etc.
- d) În domeniul comunicării:
- Elaborate materiale promoționale, comunicate de presă, buletine informative, harta interactivă a proiectelor, calendarul regiunii etc. difuzate sau distribuite către publicul țintă prin mijloace on-line, TV, radio sau tipărire.

OBIECTIVUL 1:

PLANIFICARE STRATEGICĂ ȘI PROGRAMARE REGIONALĂ

Obiective specifice:

- 1.1 *Planificarea regională sectorială integrată*
- 1.2 *Promovarea potențialului de dezvoltare al Regiunii de Dezvoltare Centru*
- 1.3 *Susținerea administrativă a CRD Centru*

La compartimentul Planificare Strategică și Programare Regională, ADR Centru a întreprins mai multe măsuri în conformitate cu Planul de activități pentru anul 2013.

1.1 Planificarea regională sectorială integrată.

1.1.1 Elaborarea programelor regionale sectoriale.

La nivel regional, se dorește o eficientizare a serviciilor publice în domeniul Managementului Deșeurilor Solide (MDS), Aprovizionării cu Apă și Canalizare (AAC), precum și a Eficienței Energetice a Clădirilor Publice (EECP), inclusiv modernizarea lor în corespundere cu standardele europene.

În acest sens, proiectul „Modernizarea Serviciilor Publice Locale”, domeniul de intervenție 2, „Planificarea și Programarea Regională”, acordă suport Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor și ADR-urilor în demararea procesului de planificare regională în cele 3 sectoare enumerate mai sus. Pe parcursul anului au activat 3 Grupuri Tehnice de Lucru (GTL) pentru elaborarea programelor regionale sectoriale (PRS):

- 1) Managementul Deșeurilor Solide;
- 2) Aprovizionarea cu Apă și Canalizare;
- 3) Eficiența Energetică a Clădirilor Publice.

Procesul de planificare strategică regională este unul participativ, în ateliere de lucru sînt implicați membrii GTL desemnați de Consiliile raionale, de Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Ministerul Mediului, întreprinderile municipale (AAC și MDS), inspectoratele ecologice teritoriale, precum și experți independenți, masteranzi de la Academia de Administrare Publică.

În cadrul procesului de elaborare a PRS în domeniul MDS s-au realizat următoarele:

- 4 ședințe a GTL;
- colectate date din fiecare raion și efectuată analiza situației din sector per regiune;
- colectate propuneri de la autoritățile APL privind amplasarea stațiilor de transfer și a depozitelor sanitare pentru fiecare zonă de management a deșeurilor din RDC;
- formulată viziunea, obiectivele și țintele pentru dezvoltarea sectorului;
- efectuată analiza financiară, tehnică și instituțională;
- elaborate fișele raionale;
- elaborat proiectul PRS;
- organizată consultarea publică a PRS.

În cadrul procesului de elaborare a PRS în domeniul AAC s-au realizat următoarele:

- 3 ședințe a GTL;
- colectate datele din fiecare raion și efectuată analiza situației din sector per regiune;
- formulată viziunea pentru dezvoltarea sectorului;
- elaborate fișele raionale.

Pentru anul 2014 se preconizează organizarea a 2 ședințe a GTL, consultarea publică a PRS în domeniul AAC.

În cadrul procesului de elaborare a PRS în domeniul EE a clădirilor publice s-au realizat următoarele:

- 5 ședințe a GTL;
- colectate date din fiecare raion și efectuată analiza situației din sector per regiune;
- colectate de la APL Concepte de Proiecte
- Posibile (39 CPP-uri);
- aprobate Conceptele de Proiecte Viabile (14 CPV-uri);
- elaborate fișele raionale;
- formulate viziunea, obiectivele și țintele pentru dezvoltarea sectorului;
- elaborat proiectul PRS;
- organizată consultarea publică a PRS.

În anul următor pentru CPV-uri se vor elabora studii de fezabilitate, după care acestea se vor transforma în proiecte pentru finanțare (PPF).

Consultarea publică a PRS în domeniile MDS și EE s-a realizat în 2 etape. După elaborarea proiectelor PRS, la începutul lunii decembrie, acestea au fost plasate pe site-ul ADR Centru (www.adrcentru.md). Autoritățile APL din RDC precum și persoanele interesate au avut posibilitatea să ia cunoștință de conținutul PRS și să înainteze propuneri de îmbunătățire a acestuia. Pe data de 19 decembrie a fost organizată o consultare publică a PRS în domeniile MDS și EE, la care au participat 76 de persoane (experți, membri ai GTL, reprezentanți ai Consiliului Raional, ai întreprinderilor municipale, primari, reprezentanți ai organizațiilor partenere etc.).

Participanții, în cadrul consultării publice, au expus mai multe propuneri de îmbunătățire a programelor regionale, ce au fost incluse într-un tabel al constatărilor și divergențelor. PRS în domeniile MDS și EE vor fi înaintate spre aprobare la prima ședință a CRD Centru din anul următor.

1.1.2 Contribuirea la elaborarea și actualizarea documentelor de politici sectoriale.

Elaborarea Strategiei de Dezvoltare a Agriculturii Ecologice (SDAE).

Un specialist SPSP și un consultant GIZ au participat la Grupul de Acțiune pentru elaborarea SDAE, sub egida organizației internaționale People in Need din Cehia. Au fost organizate 8 sesiuni de o zi și una de 2 zile, la care au fost identificați factorii ce determină starea de lucruri în sector, apoi aceștia au fost grupați în 9 domenii principale, pentru fiecare fiind efectuată analiza SWOT.

Celelalte elemente ale strategiei: viziunea, obiectivele strategice din perspectiva 2020, planul de acțiuni vor fi abordate în prima jumătate a anului 2014.

Elaborarea Strategiei de dezvoltare a turismului „Turism 2020”.

Pe parcursul anului 2013, 2 specialiști din cadrul SPSP au participat, în calitate de membri ai grupului de lucru, la elaborarea Strategiei de dezvoltare a turismului „Turism 2020”. Ulterior s-a organizat o sesiune de definitivare a documentului respectiv, unde s-au analizat propunerile venite din partea tuturor părților implicate în proces. S-a elaborat și un proiect al Hotărârii de Guvern privind aprobarea Strategiei de dezvoltare a turismului „Turism 2020” și a Planului de acțiuni 2014-2020.

1.1.3 Facilitarea procesului de elaborare a documentelor de politici raionale.

Asistență pentru raioanele Șoldănești și Rezina privind actualizarea strategiilor raionale, componenta MDS.

Procesul de actualizare a strategiilor raionale, planificat pentru anul curent, a fost amânat din două considerente:

- S-a dorit o corelare a SDSE a raioanelor Șoldănești și Rezina cu PRS în domeniul MDS, ultimul aflându-se în plină desfășurare. După ce acest program a fost trecut prin consultarea publică și va fi aprobat, vor exista condițiile/datele necesare pentru actualizarea SDSE.
- De către experții GIZ s-a efectuat, în această perioadă, un studiu de fezabilitate, rezultatele căruia, la fel, vor fi utile pentru actualizarea componentei MDS.

În următoarea perioadă se va acorda consultanță în vederea relansării activității grupurilor locale de actualizare a SDSE.

Elaborarea documentelor de politici a 2 raioane-pilot.

Pe parcursul anului, 3 specialiști SPSP au facilitat procesul de elaborare a strategiilor raionale Anenii Noi și Nisporeni. S-a acordat consultanță pentru întreg procesul: constituirea grupurilor specializate de lucru, moderarea ședințelor, elaborarea proiectelor Strategiilor, consultarea publică.

Strategia de Dezvoltare Durabilă a raionului Nisporeni 2013-2020 a fost aprobată la ședința Consiliului Raional din 12 decembrie 2013.

Strategia de Dezvoltare Socio-Economică a raionului Anenii Noi 2014-2020 urmează a fi aprobată la prima ședință a Consiliului Raional din anul viitor.

1.2 Promovarea potențialului de dezvoltare al Regiunii de Dezvoltare Centru.

Forumul Regional de Investiții și Inovații a fost organizat în conformitate cu Planul de activitate ADR Centru pentru anul 2013, cu scopul de a consolida capacitățile actorilor regionali în atragerea investițiilor și promovarea inovațiilor în Regiunea de Dezvoltare Centru. Obiectivele urmărite de Forum au fost următoarele: promovarea programelor și proiectelor investiționale și inovaționale din sectorul public orientate spre dezvoltarea echilibrată și durabilă a Regiunii de Dezvoltare Centru; asigurarea unui mediu de comunicare formală și informală pentru stabilirea parteneriatelor la nivel intermunicipal, regional și transfrontalier; crearea unei platforme de schimb

de bune practici privind dezvoltarea urbană policentrică, cooperarea intermunicipală și diversificarea economiei rurale.

Evenimentul a reunit 170 de participanți: reprezentanții ai Administrației Publice Centrale, Administrației Publice Locale, parteneri de dezvoltare, instituții de dezvoltare regională, ONG-uri, mass-media locală și națională. Printre partenerii externi la eveniment au fost prezenți: Agenția pentru Dezvoltare Regională Nord-Est România; Agenția de Dezvoltare Regională Senec-Pezinok, Slovacia; Asociația Euroregiunea Siret-Prut-Nistru; reprezentanți ai autorităților publice locale din Polonia și Estonia; Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ); Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID); Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD).

În cadrul acestui eveniment au fost organizate 2 sesiuni plenare și 2 paneele de discuții privind dezvoltarea urbană echilibrată și cooperarea intermunicipală (politici, programe și practici de succes) și diversificarea economiei rurale (oportunități investiționale, programe și practici de succes). În cea de-a doua zi a Forumului Regional de Investiții și Inovații au fost organizate vizite de studiu la proiecte investiționale din RDC.

În baza prezentărilor și discuțiilor din cadrul sesiunilor plenare și a celor pe domenii specifice au fost formulate și unele recomandări:

- Actualizarea, corelarea politicilor sectoriale naționale în funcție de nivelul de dezvoltare a teritoriilor, pentru a realiza obiectivele strategice de dezvoltare la nivel național;
- Asigurarea unei coordonări interministeriale eficiente în elaborarea și implementarea strategiilor sectoriale, programelor și proiectelor investiționale regionale;
- Descentralizarea, fiind un proces continuu, progresiv, trebuie să evolueze concomitent cu extinderea capacităților administrative ale unităților administrativ-teritoriale;
- Aprobarea și integrarea politici de dezvoltare urbană echilibrată în politicile naționale sectoriale;
- Actualizarea cadrului regulator în domeniul planificării urbane integrate la standardele și bunele practici ale Uniunii Europene;
- Dezvoltarea infrastructurii turistice în punctele cu flux mare de turiști. Asigurarea cu servicii publice de calitate: apeduct, sanitație, managementul deșeurilor;
- Promovarea și dezvoltarea parteneriatelor la elaborarea proiectelor și finanțarea lor din mai multe surse financiare la nivel național și internațional;
- Elaborarea proiectelor de dezvoltare regională în baza cooperării intercomunitare cu distribuirea/stabilirea responsabilităților și beneficiilor pentru fiecare partener etc.

Realizarea obiectivelor și recomandărilor formulate în cadrul forumului vor contribui la consolidarea cooperării și elaborarea de programe și proiecte care vor asigura dezvoltarea echilibrată, durabilă și competitivă a Regiunii de Dezvoltare Centru.

Proiectul „Consolidarea capacităților autorităților publice locale în Republica Moldova în prestarea serviciilor publice”, finanțat din fondurile programului „Regiunea în Tranziție”.

Proiectul a fost implementat de către Asociația Euroregiunea BUG, Polonia în comun cu ADR Centru. Scopul proiectului a fost dezvoltarea capacităților autorităților APL în domeniul serviciilor publice locale. Pe durata celor 4 luni (iunie-septembrie 2013) au fost realizate mai multe activități:

- 1 masă rotundă destinată autorităților APL din Republica Moldova, 17 iulie 2013;
- 1 vizită a delegației poloneze la MDRC, 18 iulie 2013;
- Vizite la primăria Telenești și la proiectul MDS din or. Telenești;
- Vizită de studiu în Voievodatul Lublin, Polonia în perioada 08-13 septembrie 2013, unde 14 persoane, reprezentanți ai autorităților APL, MDRC și ADR Centru, au fost instruite în domeniul serviciilor publice locale. În cadrul vizitei au fost organizate 9 ședințe cu APL și ONG din Voievodatul Lublin, precum și 5 vizite la întreprinderile regionale (MDS, AAC, EE, la întreprinderi industriale).

Programul de granturi mici al Ambasadei Poloniei la Chișinău.

De comun acord, a fost lansat concursul de granturi mici, la care puteau aplica autoritățile publice locale și ONG-urile din RDC. Concursul a avut loc în perioada 07 august-26 noiembrie 2013, timp în care ADR Centru a asigurat suportul tehnic prin:

- publicarea anunțului;
- expedierea scrisorilor de informare către APL din RDC;
- oferirea de consultanță beneficiarilor;
- organizarea unei ședințe de evaluare preliminară;
- elaborarea listei cu propunerile de proiecte venite la ADR Centru (s-au colectat 68 de CPP-uri) cu descrierea succintă a acestora.
- elaborarea unui proces verbal cu lista proiectelor înaintate Ambasadei Republicii Polone la Chișinău (11+6 proiecte) pentru evaluarea finală.

Vizita de studiu a delegațiilor Ministerului Afacerilor Regionale și a Camerei de Comerț din Estonia în Republica Moldova. Vizita de studiu, organizată în perioada 8 septembrie-05 octombrie 2013, a avut ca scop stabilirea relațiilor de colaborare în domeniul economic între Camera de Comerț din Estonia cu mediul de afaceri și reprezentanții instituțiilor de dezvoltare regională și locală. La fel, Ministrul estonian

pentru afaceri regionale Siim Kiisler a efectuat o vizită la ADR Centru, unde a împărtășit experiența țării sale în domeniul dezvoltării regionale, dar și s-a familiarizat cu practicile Republicii Moldova în domeniul implementării proiectelor investiționale.

Forumul România-Republica Moldova „Cooperare în Dezvoltarea Regională”

În perioada 24-27 noiembrie 2013, 2 specialiști ai ADR Centru și 3 reprezentanți ai CRD Centru au participat la Forumul „Cooperare în Dezvoltarea Regională”, Timișoara, România. Obiectivul forumului a fost crearea unui mediu de comunicare formală și informală pentru stabilirea parteneriatelor și inițierea unei platforme de schimb de bune practici privind dezvoltarea regională.

Evenimentul a întrunit reprezentanți ai APC, APL și instituții de dezvoltare regională din România și Republica Moldova, ai mediului de afaceri din Regiunea de Dezvoltare Vest, România, reprezentanți ai Biroului Regional pentru Cooperare Transfrontalieră Timișoara, precum și ai universităților din regiune.

Vizita de studiu a delegației din Republica Kîrgîză în RDC.

În perioada 05-07 noiembrie 2013 a avut loc vizita delegației din Republica Kîrgîză cu genericul „Modele durabile de dezvoltare socio-economică a regiunilor și comunităților locale: experiența Republicii Moldova”. Obiectivul vizitei a constat în transferul de bune practici al instituțiilor de dezvoltare regională și APL din Republica Moldova. La ADR Centru oaspeților le-a fost prezentată activitatea agenției (modul de organizare și funcționare, domeniile majore de activitate). A doua zi, 6 noiembrie, au fost realizate vizite la proiecte investiționale în RDC (Telenești, Orhei).

Forumul Regional „Competitivitate prin parteneriate”

Forumul, organizat de CR Ungheni în parteneriat cu ADR Centru pe 29 noiembrie 2013, a avut ca obiective majore: promovarea și susținerea competitivității economice prin impulsionarea dezvoltării parteneriatelor regionale puternice; prezentarea practicilor de succes și facilitarea dialogului între toți actorii implicați în crearea unui mediu competitiv și atractiv, cu o creștere economică durabilă și cuprinzătoare. La forum au participat 4 reprezentanți ai ADR Centru. Șeful Secției planificare strategică și programare a avut o prezentare cu tema „Potențialul de dezvoltare și avantajele RDC”. La Forum au fost invitați reprezentanți ai administrației publice centrale, regionale și locale, ai ambasadelor, sectorului asociativ, mediului de afaceri din România, Belarus, Ucraina, Estonia și Germania.

Elaborarea Profilurilor investiționale a RDC

ADR Centru, în parteneriat cu Proiectul Asistență Tehnică pentru Suportul Bugetar Sectorial – Stimularea Economică în Zonele Rurale (ESRA), finanțat de Comisia Europeană, a inițiat în ultimul trimestru din 2013, procesul de elaborare a profilurilor investiționale a RDC pentru

domeniul public. Acest exercițiu a avut drept scop stimularea economică a raionelor din RDC prin promovarea companiilor publice și a proiectelor de parteneriat public-privat, inclusiv și a afacerilor recent lansate. Suplimentar, este atașat un chestionar care urmează să fie completat și în baza căruia se va realiza Profilul Investițional. Ulterior, Profilurile date vor fi promovate prin intermediul Organizației de promovare a exporturilor din R. Moldova (MIEPO), ambasadelor Moldovei în străinătate, Ministerului Economiei, Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, misiunilor economice ș.a.

Forumul Investițional „Investește în Hîncești – Investește în viitor!” a avut loc pe 31 octombrie 2013 în cadrul Consiliului Raional Hîncești. Obiectivul forumului a fost prezentarea către investitori a proiectelor legate de economia, sfera socială și infrastructura raionului, care au fost elaborate în corelație cu cele mai acute necesități pe termen lung și mediu. Evenimentul a găzduit reprezentanți ai misiunilor diplomatice din Republica Moldova, ai organizațiilor internaționale, ai fondurilor de susținere, agenților economici, autorităților centrale, regionale și locale.

1.3 Susținerea administrativă a CRD Centru.

Agenția de Dezvoltare Centru, conform atribuțiilor sale, asigură secretariatul CRD Centru în implementarea politicii de dezvoltare regională, prin acordarea suportului informațional, metodologic și consultativ.

Pe parcursul anului 2013 au fost organizate patru ședințe ordinare a CRD Centru:

1) În Ședința ordinară din 01 martie 2013, la care au participat 31 de membri ai CRD Centru, au fost adoptate 4 decizii:

- S-a luat act de Nota informativă cu privire la activitatea CRD Centru în perioada 2011-2012;
- S-a luat act de Raportul de activitate al ADR Centru pentru anul 2012;
- S-a luat act de Nota informativă privind proiectele finanțate din FNDR în anul 2013;
- S-a luat act de Nota informativă ce ține de organizarea Forumului Regional de Investiții și Inovații (Costești, 23-24 mai 2013).

2) În Ședința ordinară din 12 iulie 2013, la care au participat 30 de membri ai CRD Centru, au fost adoptate 3 decizii:

- S-a aprobat raportul de activitate al ADR Centru pentru perioada ianuarie-iunie 2013;
- S-a aprobat conceptul Programului de consolidare a capacităților CRD Centru (2013-2014);
- S-a luat act de informația privind proiectul Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională pentru anii 2013-2015.

3) În Ședința ordinară din 25 octombrie 2013, la care au participat 34 de membri ai CRD Centru, au fost adoptate 4 decizii:

- S-a luat act de Nota informativă privind progresul implementării proiectelor investiționale în Regiunea de Dezvoltare Centru;
- S-a luat act de Principiile și criteriile de repartizare a mijloacelor financiare din Fondul Național de Dezvoltare Regională pentru anul 2014, aprobate prin Decizia Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale nr. 10/13 din 10 octombrie 2013;

- S-a luat act de informația privind procesul de planificare sectorială regională în domeniile: managementul deșeurilor solide, aprovizionarea cu apă și canalizare și eficiența energetică a clădirilor publice;
- S-a luat act de informația privind „Ghidul practic de elaborare a Strategiilor raionale de dezvoltare socio-economică”.
- 4) În **Ședința ordinară din 24 decembrie 2013**, la care au participat 30 de membri ai CRD, au fost adoptate 4 decizii:
 - S-a aprobat raportul privind realizarea planului de activitate al ADR Centru și implementarea proiectelor de dezvoltare regională în anul 2013;
 - S-a aprobat planul de activitate al ADR Centru pentru anul 2014 cu modificările ulterioare;
 - S-a aprobat devizul de cheltuieli pentru organizarea și funcționarea ADR Centru pentru anul 2014;
 - S-a luat act de informația despre decizia CNCDR nr. 13/13 din 20.12.2013 cu privire la repartizarea mijloacelor financiare ale Fondului Național pentru Dezvoltare Regională pe anul 2014.

De asemenea, la finele anului 2013, a fost efectuată o analiză instituțională a CRD Centru pentru perioada septembrie 2011-decembrie 2013.

Rezultate:

Obiectivul specific 1.1

- Desfășurate 12 ateliere a GTL în cele 3 sectoare: MDS, AAC și EE;
- Elaborate și consultate cu publicul 2 PRS în domeniile MDS și EE a clădirilor publice;
- Participare la elaborarea a 2 documente de politici sectoriale: Strategia de Dezvoltare a Agriculturii Ecologice și Strategia de dezvoltare a turismului „Turism 2020”;
- Acordată asistență tehnică la elaborarea a 2 documente de politici raionale: Strategia de Dezvoltare Socio-Economică a raionului Anenii Noi (2014-2020) și Strategia de Dezvoltare Durabilă a raionului Nisporeni (2013-2020).

Obiectivul specific 1.2

- Organizat forumul regional de investiții și inovații în Regiunea de Dezvoltare Centru;
- Implementat Proiectul „Schimbul de experiență în domeniul cooperării intermunicipale”, de comun cu Euroregiunea Bug, Polonia;
- Colectate 68 de note conceptuale în cadrul concursului de granturi mici al Ambasadei Poloniei la Chișinău;
- Participare în calitate de partener la 4 forumuri regionale și internaționale.

Obiectivul specific 1.3

- Asigurat suportul informațional, metodologic și consultativ pentru organizarea și desfășurarea a patru ședințe ordinare CRD Centru;
- Realizată analiza instituțională a CRD Centru pentru perioada septembrie 2011-decembrie 2013.

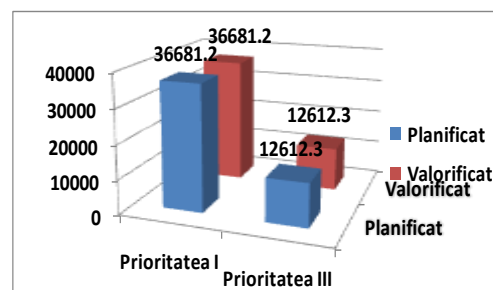
OBIECTIVUL 2: MANAGEMENTUL PROIECTELOR REGIONALE

Obiective specifice:

2.1 Planificarea și implementarea proiectelor de dezvoltare regională în anul 2013

2.2 Monitorizarea și evaluarea proiectelor de dezvoltare regională

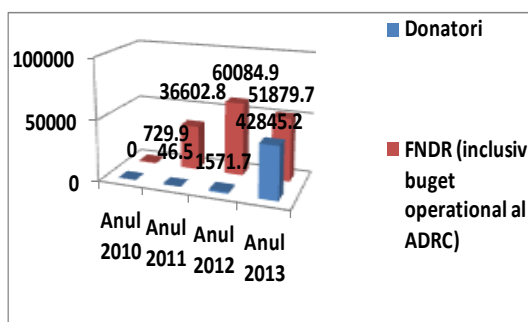
Planul Operațional Regional pentru anii 2013-2015 conține 8 programe și 50 de proiecte investiționale. Valoarea totală a proiectelor incluse în POR este de circa 1,5 mlrd. MDL, inclusiv circa 1,25 mlrd MDL solicitate de la FNDR și 500 mii MDL contribuția partenerilor de proiect. Conform programelor de dezvoltare, majoritatea proiectelor vizează reabilitarea și modernizarea infrastructurii orașelor și satelor în domeniile aprovizionare cu apă și canalizare, drumuri și managementul deșeurilor solide, precum și proiecte în domeniul turismului și dezvoltării economice.

Dinamica proiectelor implementate în 2013 pe priorități din FNDR (mii lei)

2.1 Planificarea și implementarea proiectelor de dezvoltare regională în anul 2013.

Pe parcursul anului 2013 au fost implementate 10 proiecte, inclusiv 5 proiecte noi și 5 proiecte începute în anul 2012. Din totalul de 10 proiecte, 8 proiecte au fost finanțate din FNDR și 2 proiecte – de GIZ. Valoarea totală a acestora constituie circa 182 mln. lei, din care 139 019,6 mln. lei solicitate din FNDR. În anul 2013, din FNDR au fost alocate mijloace financiare în valoare de 49 293,5 mii lei, din care au fost valorificați 49 335,7 mii lei. Au fost elaborate 5 NID la proiectele lansate în 2013. S-au actualizat bugetele și planurile de activitate la 10 proiecte, totodată s-au organizat 5 ședințe cu aplicanții, în urma cărora s-au elaborat și încheiat 5 acorduri de parteneriat.

Dinamica valorificării surselor financiare în perioada 2010-2013 din FNDR și din resursele donatorilor (mii lei)

I. Proiecte finanțate din FNDR

Proiectul: „12000 cetățeni aprovizionați cu apă potabilă în 12 localități”.

Aplicant: Primăria com. Manoilești, r-ul Ungheni.

Obiectiv general al proiectului: Îmbunătățirea calității vieții în Regiunea Centru prin dezvoltarea infrastructurii de aprovizionare cu apă potabilă.

Localizare: r-ul Ungheni, com.: Mănoilești, Unțești, Alexeevca, Cetireni, Florițoaia Veche. Localități în cadrul comunelor: com. Mănoilești – Nicolaeuca Nouă, Vulpești, Mănoilești, Rezina; s. Unțești; com. Alexeevca – Lidovca, Săghieni, Alexeevca; s. Cetireni; com. Florițoaia Veche – Florițoaia Nouă, Grozasca, Florițoaia Veche.

Durată de implementare a proiectului: 36 luni.

Suma totală a proiectului: 28 022,00 mii lei, inclusiv:

Suma precizată din FNDR a proiectului conform deciziei CNCDR nr.12/13 din 20.12.2013 – 16 429,13 mii lei;

Suma valorificată din FNDR în perioada 2012-2013: 16 956,03 mii lei.

Rezultate obținute:

- Proiect tehnic elaborat și verificat;
- Tehnica de calcul achiziționată și transmisă în teritoriu aplicantului și beneficiarilor;
- Panouri informative achiziționate și transmise;
- Serviciu de gestionare a sistemului de apeduct extins;
- Lucrările de construire în cadrul Etapei I al proiectului executate;
- Servicii de supraveghere de autor în cadrul Etapei I al proiectului achitate;
- Servicii de supraveghere tehnică în cadrul Etapei I al proiectului achitate;
- Lucrările de construire în cadrul Etapei II al proiectului contractate;
- Servicii de supraveghere de autor în cadrul Etapei II al proiectului contractate;
- Servicii de supraveghere tehnică în cadrul Etapei II al proiectului contractate.

Proiectul: „Dezvoltarea infrastructurii de transport pentru valorificarea potențialului turistic a Regiunii de Dezvoltare Centru”.

Aplicant: CR Nisporeni.

Obiectiv general al proiectului: Dezvoltarea infrastructurii de transport pentru valorificarea potențialului turistic a Regiunii de Dezvoltare Centru.

Localizare: r-ul Nisporeni, localitățile Nisporeni, Vărzărești, Șendreni.

Durată de implementare a proiectului: 24 luni.

Suma totală a proiectului: 28 699,15 mii lei.

Suma aprobată din FNDR conform deciziei CNCDR nr. 12/13 din 20.12.2013: 6 000,61 mii lei.

Suma valorificată din FNDR: 6 000,61 mii lei.

Rezultate obținute:

- 1,55 km de drum construit pe str. Alexandru cel Bun din or. Nisporeni;
- 5 panouri informative amplasate în teritoriul respectiv.

Proiectul: „Acces asigurat la viață publică”.

Aplicant: Primăria com. Pîrlița, r-nul Ungheni.

Obiectiv general al proiectului: Îmbunătățirea calității vieții populației prin renovarea porțiunii de drum de importanță regională DN R17.

Localizare: r-ul Ungheni, com. Pîrlița.

Durată de implementare a proiectului: 24 luni.

Suma totală a proiectului: 8 392,10 mii lei, inclusiv:

Suma precizată din FNDR a proiectului conform deciziei CNCDR nr. 12/13 din 20.12.2013: 1 704,63 mii lei;

Suma valorificată din FNDR în anul 2013: 1 704,63 mii lei.

Rezultate obținute:

- Panouri informative achiziționate și transmise în teritoriu aplicantului și beneficiarilor;
- Lucrări de construcție pentru anul 2013 îndeplinite în volumul deplin;
- Serviciile de supraveghere tehnică contractate.

Proiectul: „Reabilitarea și modernizarea drumului regional L452 (G-452), or. Strășeni – s. Scoreni (r-ul Strășeni) – s. Malcoci (r-ul Ialoveni)”.

Aplicant: Primăria s. Scoreni, r-ul Strășeni.

Obiectiv general al proiectului: Reconstrucția și renovarea drumului local L452, pe porțiunea s. Scoreni, r-ul Strășeni și s. Malcoci, r-ul Ialoveni cu lungimea de 6 200 m.

Localizare: raioanele Strășeni și Ialoveni, s. Scoreni și s. Malcoci.

Durată de implementare a proiectului: 19 luni.

Suma totală a proiectului: 27 388,42 mii lei.

Suma aprobată din FNDR conform deciziei CNCDR nr. 12/13 din 20.12.2013: 12 546,77 mii lei.

Suma valorificată din FNDR: 12 546,77 mii lei.

Rezultate obținute:

- 5 panouri informative amplasate în teritoriul respectiv.
- porțiune de drum parțial construită.

Proiectul: „Construcția complexului turistic sportiv”

Aplicant: Primăria Vălcineț, r-ul Călărași.

Obiectiv general al proiectului: Dezvoltarea turismului sportiv prin organizarea competițiilor sportive, atragerea turiștilor și tineretului în activități sportive de nivel regional, național și internațional.

Localizare: r-ul Călărași, s. Vălcineț.

Durată de implementare a proiectului: 24 luni.

Suma precizată a proiectului: 4 125, 51 mii lei.

Suma aprobată din FNDR conform deciziei CNCDR nr. 12/13 din 20.12.2013 – 1 903,71 mii lei.

Contribuția APL de nivel I și II – 725,51 mii lei.

Suma valorificată din FNDR: 1 903,71 mii lei.

Produsele obținute în urma implementării proiectului:

- Acord de parteneriat încheiat;
- Acord Adițional încheiat;
- 7 panouri informative elaborate și repartizate în teritoriu;

Rezultate obținute:

- Complex turistic sportiv parțial construit;
- 4500 persoane informate.

Proiectul: „Deschiderea traseului turistic (Vama Veche Lăpușna) prin restaurarea obiectelor de patrimoniu istoric, Conacul „Manuc-Bey” din or. Hîncești, Locația geto-dacică din s. Stolniceni.

Aplicant: CR Hîncești.

Obiectiv general al proiectului: Îmbunătățirea situației economice și sociale prin creșterea contribuției sectorului de turism la economia regională.

Localizare: r-ul Hîncești, în ansamblu – circa 120 mii de locuitori.

Durată implementării proiectului: 24 luni.

Costul proiectului precizat: 23 500 000,00 lei.

Suma aprobată din FNDR conform deciziei CNCDR nr. 12/13 din 20.12.2013 – 530,84 mii lei.

Suma valorificată din FNDR: 530 800,00 lei.

Rezultate obținute:

- Lucrările de restaurare și reconstrucție s-au început la data 18.11.2013.

Proiectul: „Salubritatea localităților din raioanele Nisporeni, Strășeni și Călărași pentru un mediu curat și sănătos”.

Aplicant: Primăria or. Nisporeni.

Obiectiv general al proiectului: Ameliorarea calității resurselor naturale și ameliorarea condițiilor de trai ale locuitorilor din 12 localități ale raionul Nisporeni, Strășeni și Călărași.

Localizare: r-ul Nisporeni – satele: Ciorești, Vulcănești, Seliște, Păruceni, Ciutești, Valea Nîrnovei și Vînători; r-ul Strășeni – satele: Micleușeni, Huzun și Dolna; Călărași – satele: Pîrjolteni și Horodiște.

Durată implementării proiectului: 24 luni.

Costul proiectului precizat: 12 441,4 mii lei.

Suma aprobată din FNDR conform deciziei CNCDR nr. 12/13 din 20.12.2013 – 8 554,92 mii lei.

Suma valorificată din FNDR: 12 441,4 mii lei.

La moment proiectul este finalizat.

Rezultate obținute:

- 12 panouri informative elaborate;
- 1 proiect tehnic elaborat;
- 82 platforme de colectare DMS construite și dotate cu 30 containere euro, 15 lăzi de plastic și 201 containere de metal cu rotile;
- Serviciu de salubritate extins și dotat cu tehnica de calcul, autospecială și mobilier;
- 2 gunoiști neautorizate lichidate;
- 1 poligon pentru deșeurile solide finalizat;
- Raportul final al proiectului elaborat.

Proiectul: „Un mediu salubru pentru o dezvoltare regională durabilă”.

Aplicant: Primăria or. Hîncești.

Obiectiv general al proiectului: Dezvoltarea inițiativelor regionale în vederea îmbunătățirii factorilor de mediu în regiunea Hîncești prin reducerea impactului negativ al deșeurilor menajere solide.

Localizare: r-ul Hîncești – com. Bozieni, Mereșeni și s. Logănești.

Durată de implementare a proiectului: 24 luni.

Suma precizată a proiectului: 10 607,37 mii lei.

Suma aprobată din FNDR conform deciziei CNCDR nr.12/13 din 20.12.2013 – 1 622,87 mii lei.

Contribuția APL – 65,0 mii lei.

Suma valorificată din FNDR: 10 542,37 mii lei.

Rezultate obținute:

- Sistem regional de colectare a deșeurilor din or. Hîncești și zonele adiacente: Bozieni, Mereșeni și Logănești funcțional și eficient;
- 26 800 persoane au acces la serviciile de salubritate;

- Raportul final al proiectului elaborat.

II. Proiecte finanțate de GIZ:

Proiectul: „Îmbunătățirea sistemului integrat de management al deșeurilor solide în raioanele Șoldănești, Rezina și Florești”.

Aplicant: Primăria or. Șoldănești în parteneriat cu Primăria or. Florești.

Obiectiv general al proiectului: Reducerea nivelului de poluare a mediului prin extinderea managementului integrat de colectare, stocare și reciclare a deșeurilor din raioanele Șoldănești, Rezina și Florești.

Localizare: r-ul Șoldănești, localitățile: or. Șoldănești, s. Parcani, s. Glingeni, s. Mihuleni, s. Șestaci, s. Șipca, s. Olișcani, s. Alcedar, s. Poiana, s. Vadul Rașcov, s. Climăuții de Jos, s. Salcia, s. Cușmirca, s. Cobîlea, s. Chipeșca, s. Fuzăuca, s. Sămășcani, s. Răspopeni, s. Găuzeni; r-ul Rezina: s. Lipcenii, s. Mateuți, s. Peciște și s. Meseni; r-ul Florești, localitățile: or. Florești, or. Mărculești, Lunga, s. Mărculești, s. Rădulenii Vechi, or. Ghindești, s. Ghindești, s. Gura-Camencii, s. Băhrinești, s. Prajila, s. Roșietici, s. Varvareuca. În total un număr de 35 localități din cele trei raioane cu un număr de 77,143 locuitori.

Durată implementării proiectului: 24 luni.

Costul proiectului precizat: 70 mil. lei.

Rezultate obținute:

- 474 platforme construite;
- utilaj și tehnică procurată;
- reparația oficiului Serviciului Salubritate Șoldănești efectuată.

Proiectul: „Creșterea eficienței energetice a spitalului regional Orhei”.

Aplicant: CR Orhei.

Obiectiv general al proiectului: Creșterea eficienței energetice a spitalului raional din orașul Orhei.

Localizare: or. Orhei.

Durata estimativă: 24 luni.

Costuri estimative: 6 312,0 mii lei.

Produsele obținute în urma implementării proiectului:

- 1 257,52 m² ferestre schimbate;
- 3 871,25 m² de pereți exteriori izolați;
- Sistem de alimentare cu apă și canalizare renovat;
- Sistem inteligent de monitorizare a energiei procurat și instalat;
- 3 puncte termice procurate și instalate.

Rezultate obținute:

- Toate lucrările, procurările și instalările din cadrul proiectului au fost executate și transmise la aplicant.

2.2 Monitorizarea și evaluarea proiectelor de dezvoltare regională.

Conform planului de implementare a proiectelor în 2013, s-au realizat vizite săptămânale de monitorizare la fiecare proiect, pentru a vedea cum decurge procesul de execuție a lucrărilor de construcție și montaj și a identifica soluții de depășire a eventualelor probleme. În urma vizitelor au

fost întocmite procese verbale de lucru și s-au elaborat procese verbale de execuție a lucrărilor. Eficiența implementării proiectelor investiționale o putem deduce dintr-o serie de rapoarte: privind realizarea activităților conform planului de implementare a proiectului individual (raport săptămânal), privind valorificarea bugetului proiectului individual (raport lunar), privind situația proiectelor în implementare din RDC (raport trimestrial) și raport privind valorificarea mijloacelor financiare. Au fost elaborate și prezentate 2 rapoarte de evaluare finală a proiectelor finanțate din FNDR.

Rezultate:

Obiectiv specific 2.1

- Asigurată implementarea a 10 proiecte de dezvoltare regională;
- 2 proiecte finalizate.

Obiectiv specific 2.2

- Semnate 5 acorduri de parteneriat;
- Realizate circa 300 de vizite de monitorizare la proiecte;
- Elaborate și transmise la MDRC 4 rapoarte cu privire la situația proiectelor în implementare din RDC și monitorizarea valorificării mijloacelor financiare;
- Elaborate 2 rapoarte de evaluare finală a proiectelor finanțate din FNDR.

OBIECTIVUL 3:

DEZVOLTAREA CAPACITĂȚILOR ACTORILOR REGIONALI

Obiective specifice:

3.1 Consolidarea capacităților actorilor regionali în planificarea dezvoltării la nivel local și regional și implementarea proiectelor

3.2 Dezvoltarea profesională continuă în domeniul dezvoltării regionale

3.3 Schimb de experiență internațională

Dezvoltarea capacităților actorilor regionali s-a realizat printr-o diversitate de evenimente, seminare de instruire, ateliere de lucru, realizate de către ADR Centru în comun cu colaboratorii MDRC, consultanții GIZ, APL și ONG-uri naționale. Principalii beneficiari au fost reprezentanții autorităților publice locale de nivelul I și II, agenții economici și ONG-urile din regiune.

3.1 Consolidarea capacităților actorilor regionali în planificarea dezvoltării la nivel local și regional și implementarea proiectelor.

Forumul Regional de Investiții și Inovații „Cooperare pentru dezvoltare”, Costești, 23-24 mai 2013. Consolidarea capacităților în cadrul Forumului Regional de Investiții și Inovare s-a realizat la cele 2 ateliere de lucru, unde au fost prezentate și discutate subiecte ce țin de dezvoltarea urbană echilibrată și cooperarea intermunicipală (politici, programe și practici de succes), precum și subiecte ce țin de diversificarea economiei rurale (oportunități investiționale, programe și practici de succes). Participanții au avut ocazia să studieze și să facă schimb de experiență cu specialiști din domeniile abordate atât din Republica Moldova, cât și din străinătate.

Proiectul Twinning „Consolidarea capacităților în domeniul dezvoltării regionale în Republica Moldova”. Pe parcursul perioadei de raportare,

au fost realizate un șir de activități în Regiunea de Dezvoltare Centru, unde au fost puse în discuție subiecte cu privire la planificarea teritorială și urbanism la nivel național, regional și local. RDC beneficiază de îmbunătățirea a 2 concepte de proiecte dintre care *Grup de producători și Casă de ambalare pentru servicii moderne de marketing la export*, care se regăsește în DUP 2013-2015 și *Datorită irigației, o agricultură mai eficientă și sigură* fiind un concept nou de proiect. Aceste proiecte-

pilot, menite să servească drept studii de caz pentru perfecționarea proiectării, elaborării, implementării prin cofinanțare a proiectelor de dezvoltare regională.

Seminarul regional privind planificarea spațială s-a desfășurat pe data de 19 martie 2013, la Orhei. Obiectivele seminarului au fost: prezentarea planificării spațiale în Republica Moldova așa cum a fost analizată în cadrul Proiectului Twinning; împărtășirea cu participanții a provocărilor ce țin de planificarea spațială la nivel de țară, regiune, raion, municipiu și comună; prezentarea condițiilor unei planificări spațiale reușite în Republica Moldova; prezentarea și împărtășirea ideii necesității complementarității și coerenței abordărilor de la nivelul național la cel municipal.

Seminarul regional „Politica Regională a Uniunii Europene și impactul ei asupra Dezvoltării Regionale din Republica Moldova” s-a desfășurat pe data de 19 septembrie 2013, la Costești, Ialoveni. Evenimentul a fost destinat autorităților administrației publice locale din regiune și membrilor CRD Centru. Experți din UE a proiectului de Twinning au făcut prezentări privind procesul de extindere a Uniunii Europene (1991-2013), Politica de Vecinătate, parteneriatul oriental al UE, Strategia privind Politica Regională UE în perspectiva 2020, relațiile dintre UE și Moldova în procesul de integrare în comunitatea europeană.

Seminarul de instruire „Structuri, Politici și Programe UE – cerințe și relevanța pentru Republica Moldova” organizat cu suportul Agenției de Cooperare Internațională a Germaniei în perioada 18-19 iulie 2013 pentru reprezentanții Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Consiliilor pentru Dezvoltare Regională, Agențiilor de Dezvoltare Regionale, Academiei de Administrare Publică etc., a avut scopul de a informa grupul țintă privind instrumentele și programele Uniunii Europene: Asociația – Extinderea – Parteneriatul; situația actuală în domeniul programelor de cooperare transfrontalieră în Republica Moldova; procesul de programare pentru perioada 2014-2020; programele CBC pentru Republica Moldova ș.a.

În perioada 30 septembrie-2 octombrie 2013 în RDC au fost organizate și 3 ***Ateliere de lucru*** de o zi, cu aceeași tematică, în contextul inițierii procesului consultativ pentru elaborarea noilor Programe de Cooperare Transfrontalieră 2014-2020. La atelierele desfășurate la Chișinău, Orhei și Ungheni, au participat 52 de persoane (APL, ONG, cei interesați de implementarea proiectelor cu finanțare externă). În cadrul lucrului în grupuri pe raioane, participanții au identificat domeniile prioritare de finanțare și posibilele idei de proiecte investiționale. În RDC, conform opiniei participanților, principalele 3 obiective tematice pentru noua generație a programelor transfrontaliere și transnaționale ar fi: Dezvoltarea afacerilor și IMM-urilor; Protecția mediului, adaptarea la schimbările climatice și prevenirea/gestionarea cataclismelor; Îmbunătățirea accesibilității regiunilor, dezvoltarea sistemelor și rețelelor de transport și comunicații.

Programul de dezvoltare a capacităților CRD Centru. Conceptul programului de consolidare a capacităților CRD Centru (2013-2014) a fost aprobat prin decizia CRD Centru nr. 02-02 din 12 iulie 2013 și are drept scop sporirea implicării membrilor acestui for în planificarea și implementarea procesului de dezvoltare regională. Printre obiectivele specifice, atingerea cărora este preconizată până la finele programului de instruire, se numără: identificarea unor idei de îmbunătățire a activității CRD și a mecanismului de conlucrare cu ADR; consolidarea CRD ca echipă; implicarea CRD în elaborarea documentelor de politici la nivel de regiune, în monitorizarea și evaluarea acestora, inclusiv în elaborarea planurilor anuale ale ADR.

Programul este structurat în patru etape:

- 1) *Analiza situației curente* prevede organizarea a 3 ateliere regionale – câte 1 pentru fiecare CRD;
- 2) *Identificarea măsurilor de îmbunătățire* prevede organizarea a 4 ateliere la nivel național – câte 1 pentru fiecare categorie de membri CRD: APL I, APL II, ONG, sectorul privat;
- 3) *Pregătirea deciziilor CRD* prevede organizarea 3 ateliere regionale – câte 1 pentru fiecare CRD;
- 4) *Evaluarea și asigurarea continuității* prevede organizarea a 3 ateliere regionale – câte 1 pentru fiecare CRD.

Primul atelier de lucru a avut loc pe 24-25 octombrie 2013, cu participarea a 23 de membri CRD Centru (din 52) și a inclus și ședința CRD în cea de-a doua zi. În cadrul acestui atelier de lucru au fost diseminate practicile europene de activitate a CRD (Germania, România); a fost realizată analiza SWOT a activității CRD Centru și elaborate propuneri pentru eficientizarea activității acestuia; a fost efectuată și analiza activității Grupurilor de lucru în planificarea sectorială regională, ca instrument de sprijin a CRD Centru. Următoarele ateliere de lucru se vor desfășura în conformitate cu Planul de activitate al ADR Centru pentru anul 2014.

Seminarul de instruire „Comunicare internă și externă pentru angajații MDRC și ADR” a fost organizat pe 13-14 septembrie 2013 cu suportul financiar al Agenției de Cooperare Internațională a Germaniei, prin intermediul proiectului „Modernizarea serviciilor publice locale în Republica Moldova”. Cursul de instruire a debutat cu formularea misiunii și viziunii instituționale de către fiecare angajat, pentru a accentua astfel că toate activitățile, dispozițiile și hotărârile la care se lucrează tind spre un scop și spre o direcție comună de dezvoltare.

Sesiunea de instruire privind „Apelul de propuneri de proiecte, modelul funcțional din Polonia”, organizată pe 20 noiembrie 2013, în cadrul proiectului „Consolidarea capacității instituționale a administrației publice în Moldova în domeniul pregătirii documentelor strategice și a proiectelor de infrastructură – continuare” faza II-a, co-finanțat în cadrul programului de cooperare poloneză pentru dezvoltare „Polish Aid” din cadrul Ministerului Afacerilor Externe a Poloniei. Scopul evenimentului a fost dezvoltarea capacităților privind pregătirea proiectelor de dezvoltare în contextul cerințelor sistemului de selecție și evaluare. Seminarul a fost destinat reprezentanților MDRC și celor trei Agenții de Dezvoltare Regională. Din partea ADR Centru au participat 6 persoane.

Seminarul „Soluții tehnologice și de proiectare în domeniul aprovizionării cu apă și canalizare” a fost organizat pe 17 decembrie 2013, de către ADR Centru în parteneriat cu compania Construct & Distribuție SRL și a fost destinat proiectanților, inginerilor, beneficiarilor proiectelor de AAC implementate în RDC (finanțate din FNDR), antreprenorilor, funcționarilor publici responsabili de domeniu, operatorilor de servicii AAC. Necesitatea seminarului a fost dictată de calitatea proastă a proiectelor tehnice în domeniu, utilizarea de soluții depășite și nejustificate atât

economic cât și durabil. În cadrul seminarului specialiștii de la companiile EuroEM (România) și Energoresurs Invest (Ucraina) au vorbit participanților despre cele mai noi tendințe mondiale privind rețelele de canalizare, soluții tehnice și economice pentru depozitarea apei potabile, precum și în tratarea apelor reziduale și menajere și deversarea lor în circuitul acvatic (stații de epurare biologice, separatoare de grăsimi și hidrocarburi). Participanții la seminar s-au arătat a fi foarte interesați de

acest domeniu, deoarece AAC este una dintre necesitățile primordiale ale cetățenilor.

3.2 Dezvoltarea profesională continuă în domeniul dezvoltării regionale.

Programul de formare continuă „Planificare și programare strategică integrată la nivel local și regional” a fost organizat de către Academia de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova în colaborare cu Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei. Acesta este constituit din două module de bază și s-a desfășurat în două sesiuni: I sesiune, „Planificarea strategică integrată” a avut loc în perioada 25 februarie-1 martie 2013; II sesiune, „Managementul și elaborarea programelor/proiectelor” – în perioada 8-12 aprilie curent. La acest program de formare continuă din partea ADR Centru au participat doi specialiști, facilitând și participarea reprezentanților autorităților administrației publice locale din regiune. Specialiștii Agenției și-au perfecționat abilitățile de implementare a proceselor de planificare și programare strategică integrată, precum și competențele de elaborare, management și evaluare a proiectelor (formularea scopului, obiectivelor, rezultatelor, indicatorilor de performanță etc.)

Programul de formare continuă „Dezvoltarea regională” a fost organizat de către Academia de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova în colaborare cu Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei. Scopul general al programului constă în consolidarea capacităților în domeniul dezvoltării regionale, prin acumularea cunoștințelor noi, schimb de experiență și practici de succes, analiza situației locale, ținând cont de instrumentele și prioritățile procesului de dezvoltare regională. Acest program s-a desfășurat în trei sesiuni:

- I sesiune, „Metode și tehnici participative de instruire a adulților” – formare de formatori, a avut loc în perioada 08-10 octombrie 2013 și a avut drept scop de a pregăti un grup de formatori pentru conducerea eficientă a sesiunilor de instruire privind *dezvoltarea regională*. Această sesiune a fost destinată reprezentanților Academiei de Administrare Publică, Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Agențiilor de Dezvoltare Regionale, Agenției de Cooperare Internațională a Germaniei, iar din partea ADR Centru au participat doi specialiști.
- a II-a sesiune, „Dezvoltare regională” – formare de formatori, s-a desfășurat în perioada 21-25 octombrie 2013 cu scopul de a spori competențele participanților la curs necesare în predarea cursului de instruire „Dezvoltarea regională”. La această sesiune din partea Agenției a fost implicat în calitate de formator (expert), precum și în calitate de participant un specialist, care pe parcursul instruirii a aprofundat și a actualizat cunoștințele atât în domeniul dezvoltării regionale,

cît și în domeniul dezvoltării profesionale continue a personalului din autoritățile administrației publice.

- a III-a sesiune, „*Dezvoltarea regională*” s-a desfășurat în perioada 18-22 noiembrie 2013 și a fost destinată reprezentanților autorităților administrației publice locale de nivelul I și II din Republica Moldova, care participînd la acest curs au dezvoltat competențe-cheie ce țin de implementarea durabilă a politicilor regionale la nivel de comunitate. La aceasta sesiune, din partea ADR Centru, în calitate de formator a fost implicat un specialist.

Materialele de instruire a programului au fost elaborate de un grup de experți constituit din reprezentanți ai MDRC, AAP, ADR Centru, GIZ/GOPA.

Programul de formare „Guvernanța regională rurală – de la concept la practică” a fost organizat în cadrul programului „Integrarea europeană a Europei de Sud-Est”, susținut de Ministerul Federal pentru Cooperarea Economică și Dezvoltare a Germaniei și implementat de către GIZ. Programul vizează dezvoltarea capacităților experților și a factorilor de decizie ce intervin în dezvoltarea zonelor rurale din țările Europei de Sud-Est. În calitate de participanți au fost experți și factori de decizie din Albania, Bosnia și Herțegovina, Croația, Kosovo, Muntenegru, Macedonia, Serbia și Republica Moldova. Obiectivele seminarului au fost: familiarizarea cu conceptul de guvernanță și relevanța sa pentru Guvernanța Regională Rurală (GRR); valorificarea rețelelor de suport și intervenții regionale pentru a stabili mecanisme de guvernanță regională alternative, inclusiv pentru zonele rurale marginale; prezentarea unor practici de GRR din Germania și realizarea schimbului de experiență între țările participante; formularea temei pentru sesiunea practică.

Seminarul „Sistem de management al documentelor”. La data de 6 iunie 2013 în cadrul ADR Centru s-a desfășurat un seminar de instruire privind implementarea programului SIADR – Sistemul Informațional pentru ADR-uri, organizat de proiectul Team Net, la care au participat toți colaboratorii Agenției. Scopul programului este elaborarea unui Sistem Informațional pentru ADR-uri în vederea realizării obiectivelor de digitalizare a administrației publice, precum și renunțarea la hîrtie și economisirea timpului. Sprijinul financiar pentru conectarea ADR Centru la sistemul informațional unic este oferit prin intermediul proiectului „Modernizarea serviciilor publice locale în Republica Moldova”, gestionat de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ).

Pe parcursul anului 2013, cu suportul Agenției de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ), s-au organizat 2 ateliere de lucru ***Aplicarea M&E bazată pe rezultate în proiectele investiționale din Republica Moldova***. Aceste activități au avut drept obiective: stabilirea unei viziuni comune asupra conceptului de M&E bazată pe rezultate – în baza experienței avansate europene și a proiectelor care deja se implementează cu finanțare GIZ – și crearea premiselor pentru conceperea și aplicarea, din 2014, a unui nou instrument de evaluare a proiectelor investiționale din RDC.

Programul de instruire privind statistica regională, organizat cu suportul proiectului „Îmbunătățirea disponibilității și credibilității statisticii regionale pentru factorii de decizie din Republica Moldova” și finanțat de Guvernul României, face parte din Programul Comun al ONU „Consolidarea sistemului statistic național”. Acest program este implementat de către Biroul Național de Statistică, în parteneriat cu Cancelaria de Stat, Ministerul Economiei, Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor. Scopul programului constă în consolidarea capacităților personalului Agenției în utilizarea statisticii regionale pentru planificarea, monitorizarea și evaluarea bazată pe dovezi/date. Seminarele s-au desfășurat în perioadele 05-06 septembrie și 05-06 decembrie 2013 și au avut la bază atât teoria statisticii, cît și activități practice, cum ar fi: ghidare cu

privire la erorile de utilizare a datelor statistice; exerciții practice de aplicare a datelor (tabelelor cu date) concrete pe regiuni/raioane/ localități din Republica Moldova; activității în grupuri mici de citire/interpretare/tălmăcire a datelor regionale, inclusiv pentru a identifica necesități și oportunități de dezvoltare a regiunilor. Instruirile au fost axate pe teme ce țin de disponibilitatea datelor, acces și surse de date, concepte statistice, definiții, indicatori, metode de analiză, situația în regiune/raion în baza datelor disponibile/indicatorilor etc.

3.3 Schimb de experiență internațională.

Vizita de studiu în Italia și Spania, 20-30 ianuarie 2013: „Getting in touch with the European Commission’s regional policy: can Moldova benefit from the European experiences?”

În perioada 20-30 ianuarie 2013, un grup de specialiști ai MDRC și Agențiilor de Dezvoltare Regională Nord, Centru și Sud au învățat din experiența Italiei și Spaniei în realizarea politicii de dezvoltare regională. Pe parcursul acestei perioade au fost vizitate mai multe organizații din 4 regiuni din Italia și Spania. Vizita de studiu a fost organizată către META Group (Italia) în parteneriat cu EURADA, cu suportul financiar al Comisiei Europene. Partener local a fost Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor.

Participarea la Forumul Economic Transfrontalier, Iași, 17-19 iunie 2013. Forumul Economic Transfrontalier a reprezentat o manifestare concretă a misiunii asumate de către reprezentanții Consiliului Județean Iași și ai Euroregiunii Siret-Prut-Nistru de a impulsiona dezvoltarea relațiilor transfrontaliere la granița de Est a Uniunii Europene. Prezentările de companii, de idei de colaborare și ale proiectelor economice ale administrațiilor publice regionale din România, Republica Moldova și Ucraina, precum și întâlnirile business-to-business au făcut obiectul Forumului care s-a desfășurat pe o perioadă de trei zile.

Obiectivele Forumului au fost:

- Dezvoltarea relațiilor transfrontaliere la granița de est a Uniunii Europene, mai exact între România, Republica Moldova și Ucraina;
- Crearea legături puternice între părțile implicate care să genereze o amplificare a schimburilor comerciale și economice, parteneriate în domeniul cercetării aplicate și a inovației universitare.

Vizita de studiu în voievodatul Lublin, Polonia, „Împărtășirea experienței municipalităților poloneze către reprezentanții ADR și APL din Republica Moldova în domeniul serviciilor publice locale” a avut loc în perioada 09-13 septembrie 2013, în cadrul ultimei etape a proiectului „Consolidarea capacităților autorităților publice locale în Republica Moldova în prestarea serviciilor publice”. Proiectul a fost finanțat din fondurile programului „Regiunea în Tranziție” – RITA, Polonia. Aplicantul și implementatorul proiectului a fost Asociația Euroregiunea BUG, Polonia, în parteneriat cu Agenția de Dezvoltare Regională Centru, Republica Moldova. Obiectivul general al vizitei a fost dezvoltarea sistemului de prestare a serviciilor și utilităților publice din Republica Moldova prin schimbul de experiență polonez în furnizarea de soluții eficiente pentru serviciile sociale fundamentale și a utilităților publice.

În rezultatul vizitei a fost asigurat schimbul de experiență privind planificarea serviciilor publice locale; au fost identificate și analizate cele mai bune practici în domeniul implementării proiectelor de infrastructură, de eficiență energetică, precum și a celor sociale; s-a intensificat cooperarea în domeniul dezvoltării regionale și locale între instituții similare din Polonia și Republica Moldova.

Această vizită de studiu a contribuit la creșterea abilității profesionale a specialiștilor și aleșilor locali față de abordarea problematicii complexe a dezvoltării regionale și rurale, în special în domeniul planificării serviciilor publice locale. În cadrul vizitei de studiu a fost analizat mecanismul de planificare și prestare a serviciilor publice locale, precum și au fost preluate cele mai bune practici în acest domeniu.

Vizita de studiu în domeniul dezvoltării regionale și locale în Republica Kîrgîză. În perioada 26-30 noiembrie 2013, un angajat al ADR Centru a participat în cadrul unei vizite de studiu în Republica Kîrgîză. Scopul vizitei a fost transferul de bune practici și experiență în domeniul dezvoltării regionale și locale. În cadrul vizitei au fost organizate întâlniri la primăriile Kara-oi și Ciolpon-Ata, regiunea Issyk-Kul unde au fost discutate aspecte și probleme ale dezvoltării locale, modalități de organizare a serviciilor publice, proiecte de modernizare a infrastructurii, atragerea investițiilor și proiectelor de dezvoltare finanțate din diferite surse, inclusiv prin programele de stat. De asemenea, au fost vizitate proiecte implementate de către autoritățile locale cu suportul diferitor donatori. În aceeași perioadă, membrii delegației din Moldova au participat la lucrările Conferinței internaționale cu tema: „Administrația publică locală și procesul de dezvoltare socio-economică: experiența Republicii Moldova, Serbiei și a Republicii Kîrgîze”.

Vizita de schimb de experiență ADR Centru, Republica Moldova - ADR Centru, România. În perioada 30 noiembrie - 03 decembrie 2013, o delegație din 4 persoane a ADR Centru a participat la o vizită de schimb de experiență la Agenția pentru Dezvoltare Regională Centru, cu sediul la Alba Iulia, România. Au fost abordate următoarele domenii: Planificare Regională Strategică, Managementul programelor și proiectelor operaționale și Comunicarea și relații cu publicul. De asemenea, au fost identificate noi direcții de colaborare între agenții pentru anul 2014.

Rezultate:

Obiectivul specific 3.1

- îmbunătățite 2 proiecte-pilot de dezvoltare regională din perspectiva cerințelor de implementare europene;
- Realizat Programul de consolidare a capacităților CRD Centru (I etapă);

Obiectivul specific 3.2

- Participare a colaboratorilor ADR Centru la două programe de formare continuă „Planificare și programare strategică integrată la nivel local și regional” și „Dezvoltare Regională”, precum și facilitarea participării reprezentanților autorităților administrației publice locale din regiune.

Obiectivul specific 3.3

- 5 vizite de studiu la instituții similare din străinătate organizate;
- Realizat schimbul de experiență privind practicile și politicile de dezvoltare economică transfrontalieră și identificarea celor mai bune practici în domeniul cooperării transfrontaliere dintre România, Ucraina și Republica Moldova.

OBIECTIVUL 4:

COMUNICAREA ȘI TRANSPARENȚA IMPLEMENTĂRII PROIECTELOR ȘI ACTIVITĂȚILOR PRIORITARE DE DEZVOLTARE REGIONALĂ

Obiective specifice:

4.1 Asigurarea vizibilității și transparenței activităților ADR Centru

4.2 Promovarea ADR Centru și a Regiunii de Dezvoltare Centru

Informarea publicului țintă cu privire la procesul de dezvoltare regională și la activitățile desfășurate pe acest segment a constituit o prioritate pentru anul 2013. Astfel încât, pe tot parcursul anului, au fost furnizate informațiile de interes public în timp util. Activitățile de comunicare și informare din cadrul ADR Centru au fost reflectate atât prin instrumentele de comunicare ale Agenției, cât și de către sursele mass-media. Majoritatea activităților de comunicare desfășurate în anul 2013 s-au realizat în baza planului de comunicare, care a pornit de la premiza că principalele canale de comunicare cu actorii dezvoltării regionale sînt: comunicarea electronică, respectiv pagina web a agenției, comunicarea directă prin întruniri și vizite la proiecte, sesiuni de informare și materialele informative. În scopul asigurării unei comunicări eficiente, agenția urmărește dezvoltarea permanentă a instrumentelor de comunicare cu diferite categorii de public interesat de procesul de dezvoltare regională.

4.1 Asigurarea vizibilității și transparenței activităților ADR Centru.

a) Pagina web: www.adrcentru.md

Pagina web, canalul cel mai complex și mai intens actualizat, direcționează potențialii actori de dezvoltare regională către canalele de comunicare relevante. Pagina web www.adrcentru.md a fost actualizată periodic sau zilnic, în dependență de evenimentele cu impact petrecute în Regiunea de Dezvoltare Centru și care vizează un grup țintă mult mai larg.

În decursul anului 2013 au fost făcute un șir de modificări care să sporească atractivitatea și utilitatea paginii:

- A fost modernizată interfața site-ului;
- Au fost schimbate pozele de fundal;
- A fost modificată parțial structura meniului principal și secundar;
- A fost adăugată rubrica Calendarul Regiunii. La acest capitol am venit cu solicitarea către consiliile raionale din RDC pentru a ne furniza informații cu privire la evenimentele importante care se vor desfășura în regiune. Prin această activitate se urmărește informarea publicului și promovarea evenimentelor de interes comun.
- A fost creată rubrica Harta interactivă a Proiectelor care va fi actualizată permanent și va oferi posibilitatea vizitatorilor site-ului nostru să acceseze cele mai actuale noutăți cu privire la implementarea proiectelor din RDC. Aici a fost creat un sistem de sortare a proiectelor după prioritățile și măsurile prevăzută în Strategia de Dezvoltare Regională Centru, dar și după gradul de implementare al proiectului. Informații relevante despre proiectele regionale implementate, precum și despre vizitele la proiecte, sînt plasate la rubrica noutăți, dar cu referință și la Harta Proiectelor.

Toate aceste modificări, dar și faptul că domeniul dezvoltare regională devine din ce în ce mai cunoscut în rîndurile publicului larg au dus la creșterea semnificativă a numărului de accesări a paginii electronice a ADR Centru pînă la 70410.

b) comunicatul de presă

Principala formă de expunere privind desfășurarea unor evenimente în RDC și de către ADR Centru a rămas comunicatul de presă. Astfel, după necesitate, pentru fiecare eveniment au fost elaborate materiale destinate grupului țintă – invitație/notă informativă și comunicatul care sunează ideile expuse în cadrul evenimentului.

De la începutul anului 2013 au fost elaborate 98 de comunicate de presă, note informative care au servit drept primă sursă de informare pentru mass-media naționale și regionale. Acestea au fost plasate și pe pagina oficială a ADR Centru www.adrcentru.md și pe site-ul www.comunicate.md. Toate materialele informative, după importanță și impact, au fost plasate și distribuite și pe rețelele de socializare și informare în masă: www.civic.md, www.scribd.com, www.slideshare.com, www.youtube.com, www.facebook.com.

De asemenea, aceste materiale au fost expediate unui număr de peste 400 de beneficiari – reprezentanți ai mass-media naționale, regionale și locale, Autorități Publice Locale, instituții ale societății civile, membri CRD Centru, parteneri și colaboratori. Multe din materialele elaborate au fost preluate de sursele media din țară. Astfel, numărăm în prezent peste 94 de apariții în presă dintre care:

- Reportaje TV – 8;
- Reportaje radio – 23,
- Presa scrisă – 21;
- Presa on-line – 42

Printre mijloacele media care s-au arătat interesați de activitatea ADR Centru sînt: Publika TV, FM, Radio Moldova, TVM, Vocea Basarabiei, radio Europa Liberă, Ziarul Timpul, ECONOMIST www.unimedia.md, www.ialovenionline.md, www.stirilocale.md, www.moldova-suverana.md, www.noi.md, www.jurnal.md, www.timpul.md, www.radioorhei.info.md, Radio Orhei, Radio Regional Hîncești, AiciTV, Canal regional, Impuls TV, Ora Locală, Cuvîntul, Expresul, Curierul, etc.

Principalele subiecte care au fost mediatizate pe parcursul anului 2013 au fost reprezentate de:

- Vizite de lucru și monitorizare, precum și activități realizate în cadrul proiectelor în implementare;
- Obiective construite în cadrul proiectelor și date în exploatare;
- Vizite de studiu ale colaboratorilor ADR Centru;
- Ateliere de lucru în domeniul planificării regionale și ateliere în cadrul Proiectului Twinning;
- Ședințele CRD Centru;
- Activitatea ADR Centru – ședințe și vizite de lucru etc.

4.2 Promovarea Regiunii de Dezvoltare Centru.

Promovarea instituției și regiunii Centru s-a realizat în mare parte prin distribuirea materialelor promoționale, participarea la diverse evenimente și organizarea vizitelor pentru jurnaliști la proiectele implementate în RDC de către ADR Centru. Astfel, de la începutul anului au fost tipărite materiale promoționale precum ar fi:

- Broșură „Strategia de Dezvoltare Regională Centru. Versiunea actualizată” – 400 ex. (RO – 250 ex., EN – 150 ex.);

- Broșură „Proiecte investiționale în Regiunea de Dezvoltare Centru”, 300 ex. Broșura conține informații și fotografii despre proiectele în implementare și finalizate din Regiunea Centru, precum și informații despre proiectele incluse în DUP;
- Broșură „Regiunea de Dezvoltare Centru”, 450 ex.;
- Broșura „Profil investițional pentru Regiunea de Dezvoltare Centru”, elaborat de ESRA, 400 ex.
- Broșura informativă despre ADR Centru, 150 ex.;
- Broșura „Iubește-ți râul!”, care a fost distribuită în cadrul Primului Festival ecologic desfășurat în Regiunea de Dezvoltare Centru, la Temeleuți, Călărași. Festivalul a fost organizat cu suportul Agenției de Dezvoltare Regională Centru, după ce la data de 25 iulie 2013, a fost semnat un acord de parteneriat între ADR Centru și Asociația Obștească „Centrul Național de Mediu”;
- Pungi promoționale cu logo, pixuri, mape;
- Banere „Proiectele în implementare în Regiunea Centru” etc.;

Promovarea Regiunii de Dezvoltare Centru s-a manifestat și prin organizarea de către MDRC în parteneriat cu GIZ a unui seminar cu genericul „Dezvoltarea regională de la politici ambițioase la impact social și subiect de știre”. La acest seminar au participat circa 20 de reprezentanți ai instituțiilor de presă din țară, cărora le-au fost organizate vizite la un șir de proiecte implementate în RDC. Jurnaliștii au împărtășit această experiență publicând mai multe materiale despre proiectele vizitate și despre dezvoltarea regională în general.

O altă activitate de amploare care a fost desfășurată în vederea promovării regiunilor de dezvoltare și a informării publicului larg a fost colaborarea cu Asociația presei independente (API). Acest eveniment a fost posibil datorită unui Acord de parteneriat semnat între MDRC și API în toamna anului 2013, în vederea promovării dezvoltării regionale în presa autohtonă. În acest sens, la data de 20 noiembrie 2013, un grup de jurnaliști și bloggeri au efectuat o vizită de documentare la un șir de proiecte investiționale din Regiunea Centru.

Reprezentanții mass-media au vizitat 4 proiecte implementate de ADR Centru și au diseminat informații de interes public în mai multe surse mass-media locale și naționale. Activitățile s-au desfășurat în cadrul proiectului „Eforturi integrate pentru promovarea dezvoltării regionale în agenda mass-media” finanțat de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ).

Rezultate:

Obiectivul specific 4.1

- Modernizată interfața site-ului;
- Elaborate 98 de comunicate de presă și note informative;
- Creată rubrica Calendarul regiunii pentru evenimente regionale;
- Elaborate și publicate 41 de articole în presa locală și națională.

Obiectivul specific 4.2

- Elaborate și expediate 12 numere ale buletinului informativ;
- Elaborate și distribuite 2 buletine trimestriale (tipărite);
- Creată harta digitală a proiectelor;
- Elaborate 6 broșuri de promovare a regiunii, proiectelor investiționale, evenimentelor.

OBIECTIVUL 5: COOPERAREA CU PARTENERII DE DEZVOLTARE

Obiective specifice:

5.1 Cooperarea cu parteneri de dezvoltare (GIZ, ESRA, CIAL)

5.2 Dezvoltarea relațiilor de colaborare cu instituții de dezvoltare regională din UE

5.3 Cooperarea cu Societatea Civilă și Instituții Academice din Republica Moldova

5.1 Cooperarea cu parteneri de dezvoltare (GIZ, ESRA, CIAL).

1) Cooperarea cu Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ) în domeniul implementării proiectelor de asistență tehnică și investiționale în cadrul proiectului „Modernizarea serviciilor publice locale în Republica Moldova”

Actualmente, Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ) este principalul partener al ADR Centru.

GIZ implementează proiecte de dezvoltare regională din numele Ministerului Federal de Cooperare Economică și Dezvoltare și alte Ministere Federale, precum și pentru alte instituții și organizații internaționale. Toate activitățile inițiate în acest sens, sînt orientate spre îmbunătățirea durabilă a condițiilor de trai a locuitorilor din RDC prin modernizarea serviciilor publice locale.

În conformitate cu planul comun de activitate ADR Centru – GIZ pentru anul 2013 au fost realizate activități în următoarele domenii de intervenție:

A. Implementarea proiectelor investiționale

În prezent sînt în derulare două proiecte-pilot în domeniul managementului deșeurilor solide și eficiența energetică:

- „Extinderea sistemului integrat de management a deșeurilor solide al orașului Șoldănești în 7 localități din raioanele Șoldănești și Rezina, amplasate în bazinul râului Ciorna”
- „Creșterea eficienței energetice a spitalului regional Orhei.”

B. Planificarea regională sectorială integrată

Pe parcursul anului 2013 ADR Centru în parteneriat cu GIZ, în cadrul proiectului „Modernizarea serviciilor publice locale”, domeniul de intervenție 2, au elaborat două programe regionale sectoriale Managementul Deșeurilor Solide și Eficiența Energetică a clădirilor publice.

2) Cooperarea cu Proiectul UE: „Asistență Tehnică pentru Suportul Bugetar Sectorial – Stimularea Economică în Zonele Rurale” (ESRA)

În scopul realizării priorității II din Strategia de Dezvoltare Regională Centru – *Susținerea Dezvoltării Sectorului Privat*, precum și a promovării Regiunii de Dezvoltare Centru, ADR Centru de comun cu Proiectul UE ESRA au elaborat în primul semestru 2013 un ghid al Profilurilor investiționale. Ghidul cuprinde informații generale despre RDC precum și date despre perspectivele economice și conexiuni. Miezul acestui ghid reprezintă cele 15 profiluri ale agenților economici mari din regiune. Respectivul ghid a fost promovat în cadrul Forumului regional de investiții și inovații „Cooperare pentru dezvoltare” din 23-24 mai 2013.

Contribuția proiectului ESRA a constat în colectarea informației de la agenții economici mari din RDC precum și tipărirea ghidului. ADR Centru a facilitat procesul de informare, diseminarea chestionarelor, precum și colectarea datelor către/de la autoritățile publice locale. La fel, ADR Centru a elaborat partea introductivă a ghidului.

Pe data de 17 octombrie 2013, proiectul ESRA a organizat seminarul „*Cele mai bune practici în domeniul dezvoltării regionale*”, unde au participat angajați ai ADR Centru. Scopul evenimentului a fost de a familiariza instituțiile de dezvoltare regională cu istoriile de succes din Ucraina și Germania.

3) Cooperarea cu Centrul de Informare pentru Autoritățile Locale (CIAL)

În urma lansării Centrului de Informare pentru Autoritățile Locale în sediul ADR Centru, au fost realizate câteva activități comune (ADRC-CIAL) în anul 2013, cum ar fi:

- Elaborarea broșurei destinate autorităților publice și societății civile, cu titlul „*Cum să scriem un proiect de succes?*” care va ajuta autoritățile locale să-și dezvolte capacitățile APL în managementul proiectelor, precum și să cunoască unele recomandări privind elaborarea și implementarea cu succes a unui proiect;
- În calitate de partener, CIAL a făcut posibilă prezența a doi reprezentanți ai APL din Polonia (Artur SOBON/Świdnik și Grzegorz POTACZAŁA/Grodzisko Dolne) în cadrul Forumului Regional de Investiții și Inovații din 23-24 mai 2013, organizat de către ADR Centru. Reprezentanții din Polonia au împărtășit experiența celor mai de succes proiecte implementate în orașele din Sud-Estul Poloniei: Świdnik și Grodzisko Dolne;
- Organizarea în comun (ADR Centru-CIAL) al atelierului de instruire „*Dezvoltarea capacităților APL în scrierea proiectelor cu finanțare externă*” ce s-a desfășurat în incinta Consiliul Raional Ialoveni, la data de 26 aprilie 2013. Evenimentul, ce a găzduit peste 65 de reprezentanți ai APL atât din RDC cât și din alte regiuni, a dat startul unei serii de ateliere de instruire pentru APL din toată Moldova privitor la modalitățile de căutare a oportunităților de finanțare ale donatorilor externi, ce activități trebuie întreprinse înainte de a accesa un grant, cum se elaborează cererea de finanțare a unui proiect de succes, precum și cum se utilizează platforma e-learning (platforma electronică de instruire).
- Organizarea în comun (ADR Centru-CIAL) a atelierului de instruire „*Gestionarea proiectelor cu finanțare externă*” pe data de 19 septembrie 2013, în sala de ședințe a Consiliului raional Ialoveni.

5.2 Dezvoltarea relațiilor de colaborare cu instituții de dezvoltare regională din UE.

1) Cooperarea cu Agenția pentru Dezvoltare Regională Nord-Est, România.

La 21 ianuarie 2013, Agenția de Dezvoltare Regională Centru, Republica Moldova și Agenția pentru Dezvoltare Regională Nord-Est, România au semnat un Acord de Colaborare, în vederea cooperării reciproc avantajoase în domeniul dezvoltării regionale. Obiectul Acordului îl constituie colaborarea părților întru dezvoltarea social-economică echilibrată în raport cu alte regiuni ale țării; consolidarea oportunităților financiare, instituționale și umane pentru dezvoltarea regională; consolidarea ambelor structuri instituționale prin dezvoltarea capacităților și schimb de experiență și facilitarea parteneriatelor între reprezentanții autorităților și instituțiilor publice, care activează în ariile geografice ale părților.

Prima activitate comună între ADR Centru și ADR Nord-Est, a fost colaborarea în vederea organizării Forumului Regional de Investiții și Inovații din 23-24 mai 2013. ADR Nord-Est a fost unul dintre partenerii Forumului și au avut două prezentări în cadrul sesiunilor plenare ale evenimentului. De asemenea, ADR Nord-Est a elaborat și expediat o ofertă de instruire pentru angajații ADR Centru – Programul „Școala de Dezvoltare Regională și management European” din cadrul Centrului Regional de Studii Nord-Est.

2) Cooperarea cu Agenția pentru Dezvoltare Regională Centru, România.

Având ca bază relațiile de colaborare stabilite în luna decembrie 2012 cu ADR Centru din România, prin semnarea unui acord de parteneriat, s-a organizat, în perioada 30 noiembrie-03 decembrie 2013, o vizită de schimb de experiență la Alba Iulia. ADR Centru din Republica Moldova a convenit cu colegii din România domeniile de interes reciproc pentru acest eveniment, astfel obiectivele vizitei au fost:

- Realizarea schimbului de experiență în dezvoltarea regională, în următoarele domenii: Planificare Regională Strategică, Managementul programelor și proiectelor operaționale, Comunicarea și relația cu publicul.
- Identificarea unor direcții de colaborare pentru anul 2014.

3) Cooperarea cu Agenția de Dezvoltare Regională Senec-Pezinok, Slovacia.

În rezultatul semnării Memorandumului de Înțelegere și Colaborare între ADR Centru din R. Moldova și ADR Senec-Pezinok, în anul 2012, specialiștii în planificare strategică din ambele instituții, au elaborat în parteneriat o propunere de proiect „3Es-TreEs: Education, Employment, Equality for Women”. Proiectul a fost depus la programul SlovakAid al Ministerului de Externe Slovak, în luna aprilie 2013. În urma evaluării, proiectul nu a fost selectat pentru finanțare.

Regional Development Agency
Senec - Pezinok

O altă activitate comună ține de organizarea în parteneriat a Forumului Regional de Investiții și Inovații din 23-24 mai 2013. ADR Senec-Pezinok a fost reprezentată la eveniment de către Eva Balazovicova, Project Manager, care a avut o prezentare în domeniul turismului rural.

4) Cooperarea cu Asociația Euroregiunea Siret-Prut-Nistru, România

În perioada 23-24 mai 2013, ADR Centru și Asociația Euroregiunea Siret-Prut-Nistru au organizat în parteneriat Forumul Regional de Investiții și Inovații. Asociația Euroregiunea Siret-Prut-Nistru a cofinanțat evenimentul cu 5356 RON, ceea ce constituie circa 1200 Euro.

5) Cooperarea cu Euroregiunea BUG, Polonia

În anul 2013 au fost stabilite relații de colaborare cu Euroregiunea Bug din Polonia. ADR Centru, în parteneriat cu Euroregiunea Bug au implementat proiectul „Consolidarea capacităților autorităților publice locale în Republica Moldova în prestarea serviciilor publice”. Proiectul a fost finanțat din fondurile programului „Regiunea în Tranziție” – RITA, Polonia.

De asemenea, în a doua jumătate a anului 2013, au fost elaborate în parteneriat trei propuneri de proiecte la programele „Rita”, „Polska pomoc” și „Solidarity Fund PL”.

5.3 Cooperarea cu Societatea Civilă și Instituții Academice din Republica Moldova.

1) Cooperarea cu Asociația Obștească „Centrul Național de Mediu”

Agencia de Dezvoltare Regională Centru și Centrul Național de Mediu, au organizat pe data de 24 martie 2013 Primul Forum al Tinerilor din Bazinul râului Bîc, cu sloganul „Iubește-ți râul!”. Evenimentul a adunat cca 450 de participanți: elevi și profesori, specialiști în domeniul mediului, APL-uri din bazin, membri ai Consiliului de Bazin Bîc, ONG-uri de mediu și reprezentanți mass-media.

În cadrul evenimentului, a fost elaborată o Rezoluție a Forumului, care a fost prezentată ulterior Parlamentului Republicii Moldova. Totodată, ADR Centru i-a fost decernată o diplomă pentru parteneriat și susținere a inițiativei „Reabilitarea ecologică a râului Bîc”.

Un alt eveniment regional a fost organizat pe 27 aprilie 2013. Centrul Național de Mediu, susținut financiar de fundația americană UCEF, ONG-ul EcoContact și partenerii: Agenția de Dezvoltare Regională Centru, compania de producere a apei iodate aqua unIqa, Consiliile Raionale din bazinul râului Bîc (Călărași, Strășeni, Ialoveni, Anenii Noi), APL-urile și instituțiile de învățămînt din bazin au organizat Campania de Salubritate în bazinul râului Bîc, cu sloganul „Iubește-ți râul!”.

În cadrul campaniei au fost mobilizate echipe din majoritatea localităților din bazinul râului Bîc (raioanele Călărași, Strășeni, Ialoveni, Anenii Noi și municipiul Chișinău). Astfel, în orașele Călărași, Strășeni, Ialoveni, Anenii Noi și în municipiul Chișinău au fost stabilite anumite segmente pe malul râului sau afluenții acestuia, care au fost curățate.

Pe data de 25 iulie 2013, ADR Centru și Centrul Național de Mediu au semnat un Acord de colaborare. Documentul presupune cooperarea dintre cele două părți în domeniul ecologic, contribuind la o dezvoltare social-economică echilibrată și durabilă a Regiunii de Dezvoltare Centru.

Un alt eveniment important, organizat în parteneriat cu Centrul Național de Mediu, a fost Festivalul râului Bîc. Evenimentul s-a desfășurat în satul Temeleuți, r. Călărași pe data de 29 septembrie 2013. Contribuția ADR Centru a constat în editarea a 850 de broșuri „Rîul Bîc. Trecut și prezent”.

2) Cooperarea cu Institutul de Geografie și Ecologie

La data de 14 iunie 2013, directorul ADR Centru, Tudor Meșina și Petru Cuza, directorul Institutului de Ecologie și Geografie (IEG) al Academiei de Științe a Moldovei (AȘM), au semnat, în cadrul unei reuniuni desfășurate la Chișinău, un Memorandum de Înțelegere privind Colaborarea Bilaterală între instituțiile pe care le reprezintă.

Părțile semnatare și-au propus drept scop cooperarea mediului academic și a reprezentanților administrației publice locale în vederea îmbunătățirii calității vieții și a factorilor de mediu în Regiunea de Dezvoltare Centru.

Memorandumul prevede consolidarea capacităților instituționale, co-participarea la elaborarea și implementarea unor politici publice la nivel regional în domeniul ecologic și punerea în

practică a cercetărilor fundamentale ce vizează mediul ambiant.

Astfel, vor fi identificate oportunități de aplicare a cercetărilor fundamentale din aria de preocupare a Institutului, de comun acord cu Consiliul pentru Dezvoltare Regională Centru și vor fi efectuate studii relevante privind factorii nocivi asupra mediului, cu impact negativ pentru sănătatea populației din regiune.

La data de 14 august 2013, între ADR Centru și Institutului de Ecologie și Geografie al Academiei de Științe a Moldovei a fost semnat un contract prin care IEG s-a obligat se efectueze analiza calitativă a apei din mai multe puncte în cadrul proiectului „12000 cetățeni aprovizionați cu apă potabilă în 12 localități, r-nul Ungheni”. Pe motiv că lucrările de construcție nu au fost finalizate în anul 2013, a fost posibilă colectarea probelor de apă doar din două puncte, următoarele probe urmează să fie luate în anul 2014.

În baza Memorandumului ADR Centru-IGE al AȘM, pe parcursul lunii noiembrie și decembrie 2013 au fost elaborate 9 articole pentru broșura „Impactul factorilor de mediu asupra dezvoltării durabile în Regiunea de Dezvoltare Centru”. Publicarea broșurii este preconizată pentru luna februarie 2014.

Pe data de 19 noiembrie la ADR Centru a avut loc o ședință de lucru, unde au fost lansate mai multe idei de proiecte comune pentru anul 2014.

3) Cooperarea cu Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale “IDIS Viitorul”

În prima jumătate a anului 2013, ADR Centru a colaborat cu „IDIS Viitorul” în cadrul a câteva activități regionale. Una din ele este Forumul Regional de Investiții și Inovații, în care „IDIS Viitorul” a contribuit prin moderarea Panelului tematic „Diversificarea economiei rurale”, de către expertul Corneliu Ciurea. De asemenea, partenerul a contribuit financiar cu suma de 11 500 lei.

O altă activitate ține de Programul Bunelor Practici al „IDIS Viitorul”, în cadrul căruia, directorul ADR Centru, Tudor Meșina, a participat în Comisia pentru evaluarea bunelor practici realizate de Autoritățile Administrației Publice Locale din Republica Moldova.

Rezultate:

Obiectivul specific 5.1

- Implementate 2 proiecte investiționale în RDC cu suportul GIZ;
- Elaborate 2 programe sectoriale regionale: MDS și EECP;
- Elaborat cu suportul ESRA, Ghidul „Profil investițional al Regiunii de Dezvoltare Centru”.

Obiectivul specific 5.2

- Semnat Memorandumul de Înțelegere și Cooperare cu Agenția pentru Dezvoltare Regională Nord-Est (România);
- Elaborată o ofertă de instruire pentru angajații ADR Centru – Programul „Școala de Dezvoltare Regională și management European” din cadrul Centrului Regional de Studii Nord-Est;
- Depusă o propunere de proiect „3Es-TreEs: Education, Employment, Equality for Women”, la programul SlovakAid al Ministerului de Externe Slovak;
- Elaborate 3 propuneri de proiecte în colaborare cu Euroregiunea Bug (Polonia.)

Obiectivul specific 5.3

- Organizat, în parteneriat cu Centrul Național de Mediu, Forumul Tinerilor din Bazinul râului Bîc și Festivalul râului Bîc;

- Desfășurată Campania de Salubritate a bazinului râului Bîc, eveniment organizat în parteneriat cu Centrul Național de Mediu și cele patru consilii raionale din bazin: Călărași, Strășeni, Ialoveni, Aneii Noi;
- Semnat Memorandumul de Înțelegere privind Colaborarea Bilaterală cu Institutul de Ecologie și Geografie al Academiei de Științe a Moldovei;
- Participare în Comisia pentru evaluarea bunelor practici realizate de Administrația Publică Locală din Republica Moldova în cadrul Programului Bunelor Practici al „IDIS Viitorul”.

CONCLUZII

Toate activitățile realizate de ADR Centru în anul 2013 au contribuit, sub diferite aspecte, la realizarea politicii de dezvoltare regională în RDC. Planificarea sectorială integrată, precum și implementarea proiectelor regionale rămân cele două mari domenii de activitate ale ADR Centru.

1. Planificarea sectorială integrată a avut o ascensiune treptată de la faza preparatorie (analiza situației existente în domeniile de referință, analiza instituțională și financiară, feedback-ul din partea APL), la rezultate concrete, cum ar fi proiectele programelor regionale sectoriale MDS și EECF sau inițierea procesului de identificare/elaborare a conceptelor de proiecte posibile în domeniul Eficiența Energetică a Clădirilor Publice (EECF) și continuarea procesului de elaborarea a PRS AAC.
2. Pe parcursul anului s-au aflat în proces de implementare 10 proiecte regionale (8 finanțate din FNDR și 2 cu susținerea GIZ) cu o valoare a investiției pentru anul 2013 de 87 286,7 mii lei.
3. Promovarea eficientă a potențialului de dezvoltare a Regiunii de Dezvoltare Centru s-a realizat în cadrul Forumului Regional de Investiții și Inovații și alte activități similare, cu efecte benefice pe mai multe dimensiuni ale dezvoltării: vizibilitate sporită, platformă de discuții a partenerilor de dezvoltare, dezvoltare instituțională etc.
4. În perioada dată, sporirea de capacități a colaboratorilor ADR Centru s-a efectuat în cadrul seminarelor la nivel național și internațional (realizate în strânsă colaborare cu MDRC, GIZ, Proiectul Twinning etc.), beneficiari fiind reprezentanții APL, ONG-urile, agenții economice din regiune) în domenii precum dezvoltare regională, planificare spațială, strategia sectorială integrată, tehnologii informaționale și de comunicații, colaborarea intermunicipală și dezvoltarea afacerilor mici și mijlocii.
5. Cooperarea cu partenerii de dezvoltare interni și externi a căpătat o nouă calitate. Pe lângă păstrarea legăturilor de colaborare cu partenerii anteriori, s-a reușit o largire a domeniilor de cooperare a ADR Centru, cum ar fi instituții media și instituții de cercetare. Noii parteneri, prin expertiza și experiența deținută, sporesc posibilitățile noastre de a veni la beneficiari cu inițiative inedite de dezvoltare.
6. Informarea și legătura permanentă cu beneficiarii a fost un obiectiv de comunicare al ADR Centru. Perfecționarea permanentă a paginii web, creșterea numărului de accesări a acesteia, diversificarea modalităților de informare a publicului, largirea spectrului de parteneri media, precum și editarea unor broșuri actualizate despre RDC constituie indicatori de progres la capitolul dat.

Anexa 1. Devizul cheltuielilor de organizare și funcționare a Agenției de Dezvoltare Regională Centru pentru anul 2013

Denumire articol	Executat 2013			
	Total Costuri	inclusiv din contul:		
		FNDR	GIZ	Altele
TOTAL - Cheltuieli generale	2,651,109.1	2,050,600.00	353,688.24	239,696.75
1.Retribuirea muncii	1,970,006.96	1,457,162.70	353,688.24	152,843.02
1.1 Retribuirea muncii (salariu de bază)	1,102,628.78	743,315.80	201,479.96	152,843.02
1.2 Spor vechime muncă (suma lei)	141,283.46	114,899.21	26,384.25	
1.3 Spor pentru intensitate (suma lei)	197,434.15	161,589.47	35,844.68	
1.4 Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii 23%	373,913.15	311,850.25	60,914.90	
1.5 Prime asig. oblig. de asist. med. achitate de patroni 3,5 %	50,293.47	40,900.32	9,218.15	
1.6 Ajutor material	104,453.95	84,607.65	19,846.30	
2.Deplasări în interes de serviciu	42,000.00	41,188.90	0.00	0.00
2.1 Deplasările în interiorul țării				
2.2 Deplasările peste hotare	42,000.00	41,188.90		
Italia, Spania	14,289.00	14,289.00		
Polonia	11,866.00	11,866.00		
Romania	15,845.00	15,033.90		
3.Cheltuieli administrative	384,524.60	373,670.87	0.00	10,853.73
3.1 Arenda oficiului	0.00			
3.2 Cheltuieli de întreținerea sediului	76,051.39	76,051.39	0.00	0.00
3.2.1 Energia electrica	25,009.70	25,009.70		
3.2.2 Energia termica	20,889.36	20,889.36		
3.2.3 Apa si canalizare	1,830.44	1,830.44		
3.2.4 Salubritate	1,700.79	1,700.79		
3.2.5 Deservire tehnica	1,820.40	1,820.40		
3.2.6 Materiale de uz gospodaresc	3,520.96	3,520.96		

3.2.7 Deservirea culerului cu apa potabila	6,950.00	6,950.00		
3.2.8 Procurarea veselei	1,000.00	1,000.00		
3.2.9 Completarea trusei medicale	0.00			
3.2.10 Perete termopan	13,329.74	13,329.74		
3.3 Consumabile de birou	40,530.00	33,732.30	0.00	6,797.70
3.3.1 Birotica	33,528.26	26,952.30		6,575.96
3.3.2 Abonare ziare	7,001.74	6,780.00		221.74
3.4 Servicii de comunicare	42,237.76	42,237.76	0.00	0.00
3.4.1 Telefonie mobila	0.00			
3.4.2 Telefonie fixa	32,181.56	32,181.56		
3.4.3 Servicii internet	7,776.00	7,776.00		
3.4.4 Servicii postale, mentinere domen 480	2,280.20	2,280.20		
3.5 Intretinerea mijloacelor de transport	182,607.64	182,607.64	0.00	0.00
3.5.1 Petrol	124,969.20	124,969.20		
3.5.2 Servicii deservirea tehnica a automobilului (schimbare ulei, etc)	21,702.00	21,702.00		
3.5.3 Anvelope	7960	7960		
3.5.4 Spălătorie auto	900	900		
3.5.5 Impozit rutier, revizie tehnica	868.44	868.44		
3.5.6 Asigurarea Casco	23,108.00	23,108.00		
3.5.7 Arenda garajului	0.00			
3.5.8 Arenda automobile	3,100.00	3,100.00		
acumulator	0.00			
3.6 Deservirea si intretinerea tehnicii de calcul	32,612.55	28,750.20	0.00	3,862.35
3.6.1 Deservirea calculatoarelor, imprimantelor, aprovizionarea cu toner	18,097.35	14,235.00		3,862.35
3.6.4 Procurarea Antivirus	3,195.00	3,195.00		
3.6.5.Deservirea programei 1C	5,045.20	5,045.20		
3.6.6 Alte materiale	6,275.00	6,275.00		
3.7 Alte cheltuieli	10,485.26	10,291.58	0.00	193.68
3.7.1 Comision bancar	5,072.58	5,072.58		
3.7.2 Brosurarea mapelor pentru arhiva	0.00			
3.7.3.Alte costuri	5,412.68	5,219.00		193.68
4. Dezvoltare Instituțională, activități și promovare	241,316.52	165,316.52	0.00	76,000.00
4.1 Materiale promoționale și publicații	46,709.50	46,709.50		
Buletin informativ	3,200.00	3,200.00		

harta interactivă	8,000.00	8,000.00		
Materiale promotionale	35,509.50	35,509.50		
Materiale promotionale	0.00			
	0.00			
4.2 Traduceri de documente	14,400.00	14,400.00	0.00	0.00
Traduceri documente	0.00			
Plasare comunicate	2,400.00	2,400.00		
Modernizare pag WEB	12,000.00	12,000.00		
4.3 Cheltuieli pentru conferințe,seminare, protocol inclusiv:	180,207.02	104,207.02	0.00	76,000.00
4.3.1 Seminare/Mese rotunde	0.00			
4.3.2 Ședințe CRD	4,755.49	4,755.49		
4.3.3 Cheltuieli de protocol	19,614.70	19,614.70		
4.3.3 Forum Regional Investitional	155,836.83	79,836.83		76,000.00
	0.00			
5. Echipament Tehnic/Mobilier	13,261.01	13,261.01		
5.1 Monitoare, computere, telefoane, programa "Justice" -2880	13,261.01	13,261.01		

**Anexa 2. Lista indicatorilor de progres
ai Agenției de Dezvoltare Regională Centru în anul 2013**

Nr/or	Denumirea indicatorului	Unitatea de măsură	Total anul 2013
1	Agenții de dezvoltare regională create și dotate cu echipament	nr. agenții	1
2	Personal angajat, <i>inclusiv</i>	nr. persoane	22
	bărbați		13
	femei		9
3	Ședințe ale CNCDR	nr. ședințe	3
4	Decizii CNCDR aprobate	nr. decizii	14
5	Ședințe ale CRD	nr. ședințe	4
6	Decizii CRD aprobate	nr. decizii	15
7	Sesiuni de instruire (mese rotunde, ateliere de lucru) organizate	nr. sesiuni	29
8	Participanți la sesiuni de instruire, <i>inclusiv</i> :	nr. persoane	680
	bărbați		396
	femei		284
	<i>din care:</i>		
	colaboratori ai ADR		123
	membri ai CRD		60
	aplicanți ai proiectelor		11
	alții (autoritățile publice, societatea civilă, parteneri de dezvoltare)		486
9	Vizite peste hotarele țării efectuate	nr. vizite	5
10	Persoane participante la vizite peste hotarele țării, <i>inclusiv</i> :	nr. persoane	27
	bărbați		14
	femei		13

	<i>din care:</i>		*
	colaboratori ai ADR		17
	membri ai CRD, <i>inclusiv:</i>		3
	<i>reprezentanți ai autorităților publice locale</i>		3
	<i>reprezentanți ai sectorului privat</i>		0
	<i>reprezentanți ai societății civile</i>		0
	alții (autoritățile publice, societatea civilă, parteneri de dezvoltare)		7
11	Conferințe, forumuri organizate	nr. evenim.	1
12	Publicații, <i>inclusiv</i>	nr.articole	41
	în presa locală		24
	în presa națională		17
13	Comunicate de presă	nr. comunicate	98
14	Ieșiri la TV	nr. ieșiri	8
15	Ieșiri la radio	nr. ieșiri	23
16	Accesări ale paginii web	nr. accesări	70,410
17	Proiecte incluse în Planul Operațional Regional (2013-2015), <i>din acestea</i>	nr. proiecte	50
	incluse în Documentul Unic de Program (2013-2015)	nr. proiecte	27
18	Proiecte în curs de implementare finanțate din:	nr. proiecte	10
	FNDR		8
	GIZ		2
19	Acorduri de parteneriat cu privire la implementarea proiectelor încheiate	nr. acorduri	5
20	Parteneri ai proiectelor în implementare	nr. parteneri	56
21	Parteneri de dezvoltare	nr. parteneri	2

1. MONITORIZAREA MULOACELOR FINANCIARE IN ANUL 2013 tr.IV

2. MONITORAREA MĂSURILOR FINANCIARE ÎN ANUL 2023-2024																								
Nr. crt.	Codul proiectului	Denumirea proiectului	Surse și mijlocuri financiare înregistrate pe durata implementării proiectului						Mijlocuri contractuale			Cheltuieli efectuate						Saldo la sfârșitul exercitiului de raportare din mijlocul bugetului alocat anul de gestiune	Evaluarea proiectului după evaluare (verde, galben, roșu)					
			Fondi			APL	SIS	Alte surse	Total	Excluziv în anul de gestiune	Total pe durata de derulare a proiectului	Total	Fondi	APL	SIS	Alte surse	Saldo pe durata raportării							
			Total	Integrat pentru anul de gestiune	Alte surse												Total			Fondi	APL	SIS	Alte surse	
1	2	3	4=5+6+8+9	5	6	7	8	9	10	11	12	13=14+15+16+17	14	15	16	17	18=19+20+21+22	19	20	21	22	23=24-18	24	
PRIORITATEA 1 "Reabilitarea infrastructurii fizice"																								
PROGRAMUL 1 "Depozitare și modernizare alinelor de apă și canalizare"																								
1	9937	12000 cetățeni aprovisionați cu apă potabilă în 12 localități (Mănăsturești)	28.022.0	24.522.0	16.429.1	3.500.0	0.0	0.0	28.314.7	24.099.8	17.748.7	17.748.7	16.959.9	792.9	0.0	0.0	16.691.1	16.429.1	262.0	0.0	0.0	0.0	0.0	verde
PROGRAMUL 2 "Modernizare și amenajarea drumurilor regionale și locale"																								
2	7763	Dezvoltarea infrastructurii de transport pentru valorificarea potențialului turistic a Regiunii de Dezvoltare Centru (Hâmpeni)	28.889.2	28.889.2	6.000.8	0.0	0.0	0.0	23.078.5	23.078.5	5.000.6	6.000.6	5.000.6	0.0	0.0	0.0	6.000.6	6.000.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	verde
3	4920	Acordare asigurare la viață publică (Fântâna, Ungureni)	8.392.1	8.242.1	1.704.8	150.0	0.0	0.0	6.243.2	6.243.2	1.704.6	1.704.6	1.704.6	0.0	0.0	0.0	1.704.6	1.704.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	verde
4	7266	Reabilitarea și modernizarea drumului regional L-452 (G-452) or. Sârbișeni - s. Sârbișeni (r-nul Strâmbeni) - s. Mădăci (r-nul Strâmbeni)	25.052.4	27.702.6	12.546.8	349.8	0.0	0.0	27.720.6	27.720.6	12.555.8	12.555.8	12.546.8	9.0	0.0	0.0	12.555.8	12.546.8	9.0	0.0	0.0	0.0	0.0	verde
PROGRAMUL 3 "Creșterea eficienței energetice în obiective și facilități publice"																								
5	992	Creșterea eficienței energetice a spațiului regional Orhei	6.312.0	0.0	0.0	0.0	6.312.0	0.0	6.129.8	5.205.2	5.988.8	5.988.8	0.0	0.0	5.988.8	0.0	5.061.8	0.0	0.0	5.061.8	0.0	325.2	verde	
Total prioritățile 1			99.477.6	89.165.8	36.681.1	3.899.8	6.312.0	0.0	80.486.9	88.343.1	43.996.0	43.996.0	37.207.0	801.0	5.988.8	0.0	42.014.0	36.681.1	271.0	5.061.8	0.0	325.2		
PRIORITATEA 2 "Îmbunătățirea factorilor de mediu și a atractivității turistice"																								
PROGRAMUL 4 "Creșterea oportunităților de investiții în turism"																								
6	4916	Construcția complexului turistic sportiv (Vălceni, Călbăși)	5.007.9	3.400.0	1.903.7	1.607.9	0.0	0.0	4.982.8	4.982.8	2.672.3	2.672.3	1.711.8	960.5	0.0	0.0	2.217.9	1.711.8	506.1	0.0	0.0	0.0	191.9	galben
7	4912	"Descoperirea trecutului turistic (Vama Veche) prin restaurarea obiectelor de patrimoniu istoric - Conacul "Manuș Bay" din or. Hîncești, locașul gero-dacilor din satul Stănceni"	23.950.0	23.950.0	530.8	0.0	0.0	0.0	6.039.3	6.039.3	530.8	530.8	530.8	0.0	0.0	0.0	0.0	530.8	530.8	0.0	0.0	0.0	0.0	verde
PROGRAMUL 6 "Protecția mediului ambiant și prevenirea calamităților naturale"																								
8	9.215.0	Salubritatea localităților din raioanele Hîmpeni, Strâmbeni și Călbăși pentru un mediu curat și sănătos (Hîmpeni)	12.411.4	12.411.4	8.554.8	0.0	0.0	0.0	12.639.2	6.090.3	12.411.4	12.411.4	12.411.4	0.0	0.0	0.0	8.554.8	8.554.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	verde
9	9.861.0	Un mediu sănătos pentru o dezvoltare regională durabilă (Hîncești)	10.607.4	10.542.4	1.622.9	65.0	0.0	0.0	10.607.4	85.0	10.607.4	10.607.4	10.542.4	65.0	0.0	0.0	1.622.1	1.621.7	65.0	0.0	0.0	0.0	-234.21	verde
10	992	Îmbunătățirea sistemului integral de management al deșeurilor solide în raioanele Ștefănești, Rădăuți și Fălticeni	36.117.7	0.0	0.0	0.0	36.117.7	0.0	35.876.8	9.375.3	35.794.4	35.794.4	0.0	0.0	35.794.4	0.0	32.047.0	0.0	0.0	32.047.0	0.0	323.4	verde	
Total prioritățile 2			87.844.5	49.853.8	12.612.3	1.672.9	36.117.7	0.0	76.147.4	28.512.7	82.016.3	82.016.3	26.196.4	1.025.5	35.794.4	0.0	45.272.8	12.654.6	571.1	32.047.0	0.0	281.3		
Total ADR			187.122.1	139.019.6	49.293.5	5.872.7	42.429.7	0.0	166.633.3	118.855.8	126.012.8	126.012.8	62.404.2	1.827.4	41.781.2	0.0	87.286.7	49.335.7	842.1	37.108.9	0.0	606.4		

Contractant:

Director al ADR

Tudor Meșine

(Nume, Președinte)

(Data)

Contabil ADR/Centrul

Zăgărescu Natalia

Șef Secție Management Proiecte

Eduard Ungureanu

(Nume, Președinte)

(Data)